

Relația școală-familie pentru calitate în educație

CZU 37.018.26
R 43

Lucrarea este elaborată în cadrul proiectului *Sporirea participării și calității în educație/Advancing The Education Inclusion and Quality*, coordonat de Centrul de Politici Educaționale de la Universitatea din Ljubljana și implementat de Centrul Educațional PRO DIDACTICA.

Punctele de vedere exprimate în prezenta lucrare sînt cele ale autorilor și nu angajează în nici un fel instituțiile de care aceștia aparțin, tot așa cum nu reflectă poziția instituției care a finanțat cercetarea sau care a asigurat managementul proiectului.

Autori:

Viorica GORAȘ-POSTICĂ
Diana CHEIANU
Rima BEZEDE
Aliona CRISTEI
Mihai NANI

Prepress:

Centrul Educațional PRO DIDACTICA
str. Armenească, 13, Chișinău, MD 2012,
tel. 54 25 56, fax: 54 41 99

Director executiv:

Rima BEZEDE

Coordonator de proiect:

Viorica GORAȘ-POSTICĂ

Coperta:

Nicolae SUSANU

Redactor:

Mariana VATAMANU-CIOCANU

Design grafic și tehnoredactare computerizată:

Nicolae SUSANU

Tipar:

Combinatul Poligrafic

© Copyright

Centrul Educațional PRO DIDACTICA

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Relația școală-familie pentru calitate în educație / aut.: Rima Bezede, Viorica Goraș-Postică, Diana Cheianu, Aliona Cristei, Mihai Nani – Ch.: Centrul Educațional PRO DIDACTICA, 2010 (Combinatul Poligrafic) – 56 pag.

500 ex.

ISBN 978-9975-4125-3-7

37.018.26

R 43

Cuprins

I. Introducere	4
II. Participarea părinților în activitatea școlii. Viziuni comparative (Viorica Goraș-Postică, Diana Cheianu, Rima Bezedo).....	5
Cuvînt de mulțumire	5
Metodologia cercetării.....	6
Constatări și recomandări.....	7
Poziții, funcții ale părinților în școală.....	14
Participarea la luarea de decizii.....	18
Activitățile extracurriculare – sport, limbi străine, arte (în afara programei școlare).....	20
Organizarea evenimentelor școlare – aniversări, excursii (nu doar pentru acordarea de ajutor)	20
Alți indicatori.....	23
Reprezentanții părinților.....	26
Secvențe esențializate din discuțiile pe focus group cu părinți din Republica Moldova la tema <i>Participarea părinților în activitatea școlii</i>	32
Reformele în învățămînt	33
Participarea, în general, și participarea părinților, în special	35
III. Modalități de implicare a părinților plecați la muncă peste hotare în soluționarea problemelor școlare ale copiilor lor (Aliona Cristei)	40
IV. Implicarea părinților în luarea deciziilor privind procesul educațional (Mihai Nani)	47

I. Introducere

Pentru a avea elevi bine educați și, implicit, cetățeni demni și responsabili trebuie să ne ocupăm, mai întâi, de educația părinților. Școala a avut și are un rol primordial în colaborarea cu părinții în scopul asigurării unei educații parentale de calitate.

Educația este o acțiune la care își dau concursul grădinița, școala, familia, întreaga societate, iar cooperarea acestor actori apare logică, stringentă.

Activitatea de acasă este o continuare a activității pedagogice de la școală și invers – activitatea de la școală este o continuare a activității de acasă. Acesta este motivul principal pentru care cei doi factori au datoria de a cunoaște obligațiile celuilalt, de a se sprijini reciproc.

Întrebarea care trebuie să stea în atenția tuturor actanților educaționali este următoarea: *Cum va trebui să educăm copilul de azi, tânărul/adultul de mâine, pentru a se încadra într-o societate în care numai responsabilitatea, voința, hotărârea, curajul și dorința de a munci îi poate asigura o existență optimă?* Răspunsul este deosebit de complex și nu poate fi oferit de familie fără școală sau de școală fără familie. Bineînțeles, dintre cei doi factori, familia, ca cel mai apropiat colaborator al școlii, care o secondează sau ar trebui să o facă, aproape și sincer, vine cu decizii esențiale.

Adoptarea unor atitudini de aprobare a sarcinilor școlii, pentru a nu crea dificultăți de înțelegere la copii, pentru a evita caracterul duplicitar și dezorientarea, este un comportament cotidian important pentru fiecare părinte, inclusiv în vederea creării unui front educativ unitar cu școala. Timpul calitativ acordat copiilor, discuțiile libere și deschise care să se soldeze cu acceptarea punctelor de vedere cerute, manifestarea interesului permanent pentru *ce* și *cum* se întâmplă în școală, afișarea disponibilității de implicare în rezolvarea problemelor școlii sînt acțiuni absolut necesare pentru fiecare părinte.

II. Participarea părinților în activitatea școlii. Viziuni comparative

Raport final despre rezultatele sondajului național cu privire la participarea părinților în activitatea școlii, realizat de IMAS în colaborare cu OSI și Centrul Educațional PRO DIDACTICA la sfârșitul anului 2009

Viorica Goraș-Postică, Diana Cheianu, Rima Bezedo

CUVÎNT DE MULȚUMIRE

Echipa de elaborare a prezentului studiu își exprimă recunoștința față de toți cei care au adus o contribuție esențială în desfășurarea proiectului: echipei Centrului de Politici Educaționale de pe lângă Universitatea din Ljubljana, în special dlui IGOR REPAC, pentru corectitudine și comunicare promptă; dnei GORDANA MILJEVICI de la Institutul pentru o Societate Deschisă, Budapesta, pentru suport profesionist și coordonare eficientă, care a transformat această provocare într-o oportunitate realistă de dezvoltare profesională, și, nu în ultimul rând, Ministerului Educației al Republicii Moldova, tuturor părinților și managerilor școlari implicați în sondaj, care ne-au împărtășit punctele de vedere cu sinceritate și interes.

SCOPUL CERCETĂRII: a investiga gradul de implicare și de activism școlar al părinților, tipul de parteneriate care se edifică în sensul asumării responsabilităților parentale și sociale; a identifica oportunitățile create de școală pentru menținerea de relații eficiente cu părinții și ajutorul oferit acestora; a stabili atitudinea directorilor față de parteneriatul școală-familie.

METODOLOGIA CERCETĂRII

Proiectul a fost implementat în 10 țări din Europa de Sud-Est cu scopul de a stabili nivelul manifestării parteneriatului școală-familie ca una dintre problematicile comunităților educaționale contemporane.

Grupurile țintă ale studiului au fost constituite din: (I) părinți cu copii de vîrstă școlară și (II) manageri de instituții gimnaziale.

Eșantionul studiului a fost format din 30 de gimnazii și a fost stratificat, probabilist, bistadial. În calitate de criterii de stratificare au servit 3 regiuni geografice (Nord, Centru, Sud), mediul de reședință (urban-rural) și numărul elevilor din instituția școlară (gimnaziile au fost grupate conform mărimii lor: mici – pînă la 225 de elevi, medii – 226-450 de elevi și mari – mai mult de 450 de elevi).

În fiecare instituție de învățămînt au fost intervievați: (I) părinți (în funcție de numărul de elevi, între 27 și 50 de persoane) și (II) managerul instituției. Pentru a putea analiza în plan comparativ relația școală-familie, au fost colectate opiniile a 1128 de părinți și 30 de manageri. Colectarea datelor s-a desfășurat în perioada 30 noiembrie-30 decembrie 2009.

Conform regiunii geografice, 39,5% din părinții intervievați sînt din zona de Sud, 34,0% din zona de Centru și 26,5% din zona de Nord, iar conform mediului de reședință, 46,7% sînt din localități urbane și 53,3% din localități rurale. În funcție de mărimea instituției educaționale, 69,1% din părinții care au participat la cercetare au copii în gimnazii mici, 21,9% – în gimnazii medii și 9,0% – în gimnazii mari.

Pentru a avea o viziune obiectivă asupra implicării părinților în activitățile școlii, eșantionul cercetării nu a inclus părinți ai elevilor din clasa I, care, la acel moment, aveau o experiență de conlucrare cu școala de doar 3 luni, și părinți ai elevilor din clasa a IX-a, care se implică activ în acțiunile școlare, întrucît copiii lor absolvesc gimnaziul. Vîrsta medie a copiilor despre care s-a discutat cu părinții este de 10,6 ani. În 70,8% din cazuri s-a discutat cu mama, în 13,6% – cu tata, iar în 15,6% – cu tutorii (bunici, unchi, mătuși, frați, surori, veri, vecini). Astfel, studiul indică prezența fenomenului copiilor rămași fără îngrijire parentală în rezultatul

migrației adulților la muncă peste hotare. În ultimii 10 ani, în Republica Moldova, abandonul copiilor pentru perioade de timp mai scurte (până la 3 luni) sau mai lungi este în continuă creștere.

CONSTATĂRI ȘI RECOMANDĂRI

Preliminarii

În societatea contemporană se apreciază tot mai mult efectele benefice ale participării active a părinților în viața școlii. Numeroase cercetări la nivel internațional și mai puține la nivel național (Cf. 1,2,3,4,) au pus în evidență aspectul determinant al calității interacțiunii dintre familie și școală asupra educației copiilor. Recunoașterea importanței părinților în favorizarea succesului școlar al copiilor a impulsionat autoritățile educative să susțină necesitatea întăririi legăturilor dintre părinți și școală și să le promoveze și la nivel de politici publice. În contextul actual, aceste legături par a fi mai necesare ca niciodată, or, misiunea socială a școlii depășește tot mai mult simpla atingere a obiectivelor pedagogice ale curriculumului școlar, având în vedere și faptul că numeroși părinți sînt mult prea preocupați de problemele familiale, profesionale sau sociale pentru a putea urmări evoluția copiilor lor sau coerența dintre educația primită de aceștia în familie și în școală.

Familia a avut întotdeauna o influență decisivă asupra educației, ea este capabilă să reacționeze și să contribuie la dezvoltarea societății (P.Donati), anume ei îi datorăm virtuțile neamului (C. Narly). În familie se consolidează relațiile dintre generații, care sînt de o importanță crucială pentru evoluția societății umane. (Apud. L. Cuznețov, pag. 12-13)

Principalii factori care ajută copilul în desăvîrșirea propriei educații sînt școala și familia. Pentru o bună colaborare între acești doi factori este nevoie de comunicare. Se afirmă tot mai des că părinții nu au doar rol biologic și obligația de a-i hrăni sau îmbrăca pe copii, ci și datoria morală de a contribui activ la educația lor, că această sarcină nu aparține în exclusivitate școlii. Familia oferă copilului primele informații despre lumea ce îl înconjoară, primele norme și reguli de conduită, dar și climatul

social și afectiv necesar trebuințelor și dorințelor sale. Acest tip de relație este hotărâtoare și prin faptul că familia mediază și condiționează comunicarea cu celelalte componente sociale, în special cu școala. Cercetătorii în domeniu susțin că școala și familia sînt cei doi poli de rezistență ai educației care contribuie prin mijloace specifice la formarea copilului. Familia este prima școală a copilului. Ea este cea care răspunde de trebuințele elementare și de protecția copilului, exercitînd o influență atît de profundă, încît urmele ei ramîn, uneori, întipărite pentru toată viața în profilul moral-spiritual al acestuia. Familia ocupă un loc aparte în sistemul instituțional al educației. Acțiunea ei pe întreaga perioadă a dezvoltării include și toate laturile formării personalității. Ea reprezintă unul dintre mediile de socializare și educare cele mai complete, datorită posibilității de a-l introduce pe copil în cele mai variabile situații și de a acționa asupra lui prin cele mai complexe și firești mijloace.

Lipsa de colaborare duce spre un eșec și, din nefericire, cel învins este copilul, cel căruia dorim să-i oferim tot ce este mai bun. În contextul social-economic actual, desprindem două condiții contradictorii: părinții sînt îngrijorați de viitorul copiilor lor, dar, concomitent, nu au timp și răbdare să acorde problemelor acestora atenția necesară. Relația lor cu școala este ignorată sau evitată, acțiunile educative ale celor două instituții, școala și familia, desfășurîndu-se oarecum separat. Este o sarcină a școlii, a personalului didactic, să identifice situațiile problematice, să dirijeze strategiile educative ale familiei în favoarea elevului și, mai ales, să conștientizeze faptul că parteneriatul școală-familie este determinant în obținerea performanțelor școlare și asigurarea unei vieți de calitate copilului. (Cf.9)

Studiile părinților, în special ale mamei, influențează frecvent modul de educare a copilului, dar și gradul de implicare în viața școlii pe care o frecventează el. În cercetarea de față ne-am propus să analizăm și *nivelul educațional al mamei* (ultima instituție de învățămînt absolvită) în corelație cu așteptările părinților cu privire la educația copiilor (Tabelul 1). Astfel, constatăm că mamele își doresc un nivel mult mai ridicat de studii pentru copiii lor, peste jumătate din intervievate își văd copiii cu studii superioare.

Tabelul 1. *Nivelul de studii al mamei versus așteptările mamei cu privire la nivelul de studii al copilului, %*

Studii	Nivelul de studii al mamei	Nivelul de studii așteptat de la copil
Fără studii	1,2	0
Studii medii incomplete	22,5	1,2
Școală generală	26,2	2,6
Școală profesională	21,7	14,5
Liceu	0,8	3,7
Școală postliceală (colegiu)	13,7	16,0
Studii superioare incomplete	3,3	2,6
Studii superioare complete	10,4	51,3
Master, doctorat	0,2	5,0

În același timp, datele studiului indică că peste 76 la sută din mame nu au avut posibilitatea, pe parcursul ultimilor 2 ani, să frecventeze cursuri de instruire care să le permită să se dezvolte atât în plan profesional, cât și personal. Doar 14 la sută au beneficiat de training-uri, seminarii sau școli de vară. Cursurile au durat 10-50 ore – pentru 5,9% din mame, mai puțin de 10 ore – pentru 4,2% și mai mult de 50 de ore – doar pentru 3,9%. În acest context, s-a evaluat interesul mamei pentru implicare în asemenea activități și s-a constatat că 52,2% din interviuate sînt interesate de aceste posibilități, 22,4% nu au manifestat interes și 18,5% – nu știu.

Analizînd *dimensiunile participării părinților* în viața școlii, am constatat că, în general, există experiențe și atitudini pozitive față de necesitatea și utilitatea acesteia. În mod tradițional prevalează întîlnirile colective și transmiterea informațiilor pe cale orală, de obicei prin intermediul copiilor.

Parcurgînd răspunsurile la întrebarea *De cîte ori, în decursul anului tre-*

cut, cineva din familia dvs. a fost invitat la școală pentru întâlniri cu clasa sau pentru ședințe și întâlniri cu părinții?, constatăm că 32,8 % din respondenți au indicat de 2-3 ori, iar 61,3 % – mai mult de 3 ori. Studiul ne oferă posibilitatea să vedem cât de receptivi au fost părinții la aceste invitații: marea majoritate (79,4 %) au răspuns acestor invitații de grup de fiecare dată.

La rîndul lor, managerii relatează, în unanimitate, că, pe parcursul anului trecut, au invitat părinții pentru întâlniri cu clasa sau întâlniri de grup cu părinții (inclusiv ședințe cu părinții) mai mult de 3 ori și că marea lor majoritate au participat la aceste întâlniri. Semnificativ este faptul că la respectivele adunări au participat atît diriginții, cît și directorul gimnaziului, fapt ce denotă că problema nu este lăsată doar la discreția unor actori școlari. Altfel stau lucrurile atunci cînd e vorba de întâlniri cu psihologul școlii sau cu consilierul de orientare profesională: majoritatea părinților (89,3%) au indicat că nu au fost invitați la astfel de întâlniri niciodată, lucru confirmat și de manageri. Situația dată este destul de alarmantă, avînd în vedere că 20 la sută din copiii din Republica Moldova cresc fără prezența fizică a unui sau a ambilor părinți și necesită abordări psihologice individuale. Menționăm însă că lipsa invitațiilor din partea psihologului școlar sau a consilierului de orientare profesională se explică frecvent prin lipsa acestor specialiști în statele de funcții din instituții. Chiar dacă facultățile de psihologie de la 5 universități din republică pregătesc psihologi școlari, majoritatea absolvenților pleacă la muncă peste hotare sau preferă să rămînă șomeri.

Semnificativ este faptul că în opinia a 98,1% din părinți școala trebuie să-i invite și să-i implice în activitatea ei, părere împărtășită și de majoritatea managerilor școlari.

În comparație cu întâlnirile de grup cu părinții, la cele individuale școala recurge cu mult mai rar. Astfel, 11 la sută din respondenți au declarat că, pe parcursul anului trecut, au fost invitați la întâlniri individuale o singură dată, 11 la sută – de 2-3 ori și 8 la sută – mai mult de 3 ori. În același timp, 68,6% din părinți nu au fost invitați niciodată la asemenea întruniri (Tabelul 2).

Managerii școlari însă au menționat că astfel de întâlniri se desfășoară

des. Această afirmație este susținută de cele relevate de părinți: 61,5% au indicat că au răspuns pozitiv la aceste invitații individuale mai mult de 3 ori și doar 7,1% – că nu s-au implicat niciodată.

Tabelul 2. Invitarea părinților de către reprezentanții școlii și răspunsul acestora la invitație, întâlniri de grup versus întâlniri individuale, opinia părinților, %

	Au fost invitați la întâlniri		Au răspuns invitației de a participa	
	De grup, cu clasa	Individuale	De grup, cu clasa	Individuale
Niciodată	1,4	68,6	1,3	7,1
O dată	3,7	11,0	4,3	21,3
De 2-3 ori	32,8	10,9	13,5	8,6
Mai mult de 3 ori	61,3	8,1	79,4	61,5
Nu știu/Nu îmi amintesc	0,8	1,4	1,5	1,5

Marea majoritate a părinților (95,6%) cred că cel puțin un membru al familiei are datoria să participe la aceste întâlniri, fiindcă, în opinia a 96,3% din respondenți, în acest mod l-ar putea ajuta pe copil. În același timp, este important că participanții la studiu, în proporție de 94,4 la sută, se consideră capabili și competenți de a participa la asemenea întâlniri, de grup sau individuale. Oricum, datele studiului indică necesitatea unei comunicări mai eficiente între părinți și profesori, astfel încât conlucrarea și cooperarea cotidiană școală-părinți să devină o experiență firească.

Întrebați dacă primesc de la școală informații în scris despre progresul copilului (la ședințele cu părinții, prin intermediul copilului sau la domiciliu), circa 70% din intervievați au afirmat că, pe parcursul anului trecut, au primit de 2-3 ori și mai mult, 9,9% – o singură dată, 18,5% – niciodată, iar 1,8% nu își amintesc. Și majoritatea managerilor au indicat că expediază următoarele note informative: (I) informații administrative, inclusiv

despre ședințele cu părinții; (II) orarul lecțiilor; (III) rezultatele copiilor la învățătură, eventual notele; (IV) recomandări pentru părinți; (v) date despre disciplina și comportamentul copiilor etc. – mai mult de 3 ori pe an.

Concomitent, 59,3% din părinți au indicat că nu au primit niciodată informații scrise despre cum poate fi ajutat copilul să învețe, despre școală, reguli și conținutul lecțiilor, 25,2% – de 2-3 ori și mai mult de 3 ori, 10,5% – o singură dată. Pe de altă parte, mai mult de jumătate din managerii instituțiilor de învățământ au declarat că transmit asemenea informații părinților de 2-3 ori și mai mult de 3 ori pe an. Această diferență în declarații poate fi explicată fie de tendința managerilor de a prezenta situația pozitiv, fie din cauza că aceste informații nu ajung întotdeauna la părinți. Datele studiului indică în același timp că părinții din mediul urban primesc asemenea informații mai frecvent decât cei din mediul rural (29,2% din părinții din mediul urban au primit asemenea informații de 2-3 ori și mai mult de 3 ori comparativ cu 21,6% din mediul rural).

Informații scrise cu privire la aspectele de sănătate, droguri, violență nu au pavenit niciodată la 51,5% din părinți, o singură dată – la 15,8%, de 2-3 ori – la 18,2%, mai mult de 3 ori – la 11,5%, nu știu/nu își amintesc – 3%. Peste 80 la sută dintre cei care au primit informații le-au citit, iar 88,3% cred că școala ar trebui să furnizeze astfel de date părinților.

Buletinele informative ale școlii sau ale clasei sînt transmise părinților foarte rar: 52,6% din părinți afirmă că nu au văzut niciodată asemenea informații. Peste 85 la sută dintre cei care le-au primit le-au citit și 82% consideră că școala ar trebui să le pună la dispoziție astfel de informații. Cu regret însă doar 12 dintre managerii intervievați consideră transmiterea de buletine părinților o modalitate de conlucrare binevenită și utilă. Așadar, deși părinții așteaptă informații scrise, nu toți managerii conștientizează necesitatea acestora.

Aproximativ 95 la sută din părinții intervievați se consideră suficient de capabili și competenți de a lua cunoștință de toate tipurile de informații puse la dispoziție de școală și conștientizează importanța citirii acestora.

Referitor la *sprijinul acordat în învățare*, aproximativ 90 la sută din pă-

rinți cred că școala ar trebui să ceară familiei să acorde ajutor copilului în efectuarea temelor, aceeași opinie o împărtășesc și managerii. Peste 90 la sută din părinți au afirmat că în familie există cineva competent și capabil să-l ajute pe copil și că este datoria familiei să se implice în această activitate.

Majoritatea părinților și managerilor au relatat că un copil obișnuit își face zilnic temele în medie între 1 oră și 30 de minute și 2 ore (56,2% – 1 oră și 30 de minute-2 ore, 33,7% – mai mult de 2 ore, 8,5% – mai puțin de 1 oră și 30 de minute și 1,6% – nu știu). Concomitent, se atestă diferențe în ceea ce privește timpul de efectuare a temelor după mediul de reședință al copiilor. Astfel, 37,1% din copiii din mediul rural și 29,8% din cei din mediul urban își fac temele de casă mai mult de 2 ore.

Ministerul Educației susține că, în ultima vreme, din partea părinților parvin foarte multe plângeri privind volumul mare de teme de casă, caracterul aglomerat al curricula, afectarea sănătății copiilor care petrec minimum 3-4 ore pentru realizarea temelor de casă. În același timp, studiul nu ne permite să abordăm profund acest subiect, întrucât părinții au fost întrebați doar despre timpul pe care copiii îl dedică pregătirii temelor, nu și despre dificultățile pe care le întâmpină. Cu toate acestea, semnalăm o cunoaștere superficială a problemei date de către o parte din părinți.

Peste 55 la sută din copii sînt ajutați la efectuarea temelor de casă de mama și doar 8 la sută – de tata, 18 la sută – de altcineva, 17 la sută – nu primesc nici un suport. Constatăm astfel diferențe semnificative privind gradul de implicare a mamei sau tatei în efectuarea temelor. În același timp, numărul copiilor care au nevoie de ajutor în acest sens este foarte mare, doar 17 la sută le pot realiza singuri, în baza cunoștințelor căpătate la școală. De aceea, semnalăm necesitatea analizei și discutării acestui subiect de către specialiștii în domeniu, reieșind din faptul că părinții nu pot oferi întotdeauna suportul necesar.

Fiind întrebați despre dificultățile pe care le întâmpină copiii la școală, 63,8% din părinți au indicat că aceștia nu se confruntă cu nici o dificultate, 28,5% – cu dificultăți de învățare, 9,4% – cu dificultăți

comportamentale, 6,1% – cu dificultăți de comunicare cu profesorii și cu personalul, 7,1% – cu dificultăți de relaționare cu colegii (răspuns multiplu). Într-o măsură mai mare cu anumite dificultăți se confruntă copiii din mediul urban. Astfel, 12,3% din părinții din mediul urban au menționat probleme comportamentale (doar 6,8% din mediul rural), 10,1% – probleme de relaționare cu colegii (doar 4,5% din mediul rural) și 9,1% – probleme de comunicare cu profesorii și cu personalul (doar 3,5% din mediul rural).

Pentru a avea o viziune de ansamblu asupra gradului de implicare a părinților în educația copiilor, inclusiv în cultivarea dragostei pentru carte, s-a încercat să se cunoască numărul de cărți din cadrul gospodăriei (atât pentru copii, cât și pentru adulți, excepție făcând manualele școlare). S-a constatat că în 39,8% din gospodării sînt prezente între 1-10 cărți, în 28,6% – între 11 și 50 de cărți, 10,2% – 51-100 de cărți, 7,6% – între 101 și peste 500 de cărți. Semnificativ este faptul că în 13,1% din gospodării nu există nici o carte. Numărul gospodăriilor fără nici o carte este dublu în localitățile rurale, comparativ cu cele urbane. Cifrele date sînt alarmante pentru acest secol al informației, cînd coeficientul de dezvoltare intelectuală urmează să crească în progresie geometrică, inclusiv pentru o țară mică ca a noastră, care, pentru a se integra pe deplin în comunitatea europeană, are nevoie de cetățeni cu un statut intelectual avansat. În același timp, datele indică atât situația prezentă din Republica Moldova, cât și cea de viitor, întrucît dragostea de carte trebuie cultivată de la o vîrstă fragedă.

POZIȚII, FUNCȚII ALE PĂRINȚILOR ÎN ȘCOALĂ

Părinții se pot implica în luarea deciziilor cu privire la școală prin 3 modalități: (I) fiind membri ai Consiliului școlii, (II) fiind membri ai Comitetului părinților, (III) fiind membri ai Asociațiilor părinți-profesori sau părinți-profesori-elevi, (IV) fiind membri ai Comitetului clasei etc.

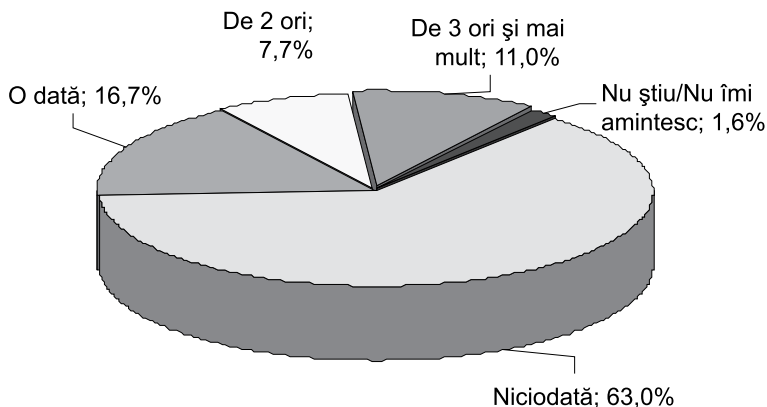
Datele studiului indică însă că o parte din managerii instituțiilor de învățămînt nu percep toate aceste posibilități. Astfel, doar $\frac{3}{4}$ din manageri

au menționat că regulamentul școlii stipulează faptul că părinții trebuie să facă parte din Consiliul școlii și că în acesta sînt implicați 3-4 părinți. În 5 din instituțiile în care s-a realizat studiul (4 din mediul rural și una din mediul urban – mun.Chișinău), din componența Consiliului școlii nu face parte nici un părinte.

Dacă în cazul implicării părinților în Consiliul școlii am constatat unele neclarități, atunci în ceea ce privește Comitetul părinților acestea dispar. Astfel, în toate cele 30 de instituții, Comitetul părinților este unul funcțional, fiind format din 10 membri. Asociații părintești funcționează doar în 19 instituții din cele 30 vizate, numărul de membri variind de la cîteva părinți la cîteva sute, în funcție de numărul de elevi din școală.

În ultimii 3 ani, 16,7% din părinții chestionați au reprezentat clasa în care își fac studiile copiii lor o dată, 7,7% – de 2 ori, 11,1% – de 3 ori și mai mult (Figura 1).

Figura 1. Ponderea părinților ce au declarat că au fost reprezentați în ultimii 3 ani

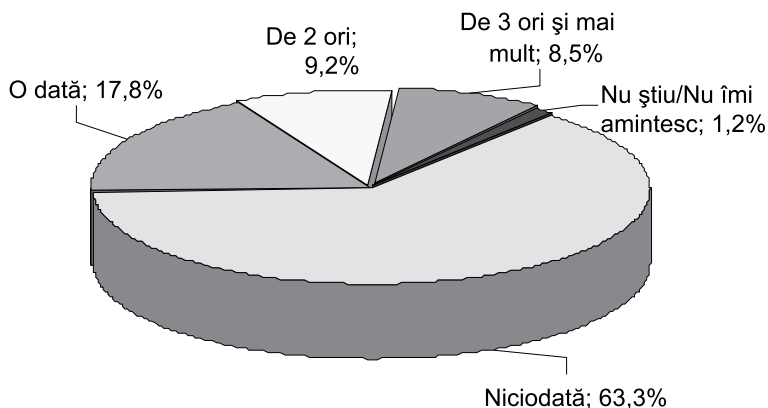

Aceleași tendințe le observăm și în ceea ce privește *gradul de implicare* a părinților în calitate de membri ai Consiliului școlii, ai Comitetului de părinți sau ai altei organizații similare: 17,8% s-au implicat o dată,

9,2% – de 2 ori și 8,5% – de 3 ori și mai mult (Figura 2). Peste 65 la sută din părinți se consideră suficient de capabili și competenți pentru a onora asemenea obligații, ceilalți – că nu sînt sau nu știu dacă le-ar putea onora. În același timp, 58,3% din părinți sînt de părere că este de datoria familiei să ia parte la activitatea acestor organizații.

Nu în ultimul rînd, părinții au fost întrebați dacă implicarea lor în organele de luare a deciziilor la nivelul școlii îi ajută pe copii. Datele colectate indică că 64,4% din părinții care sînt sau au fost membri ai Comitetului părintesc etc. și 26,0% din părinții care nu au fost membri cred că acest membership îi ajută.

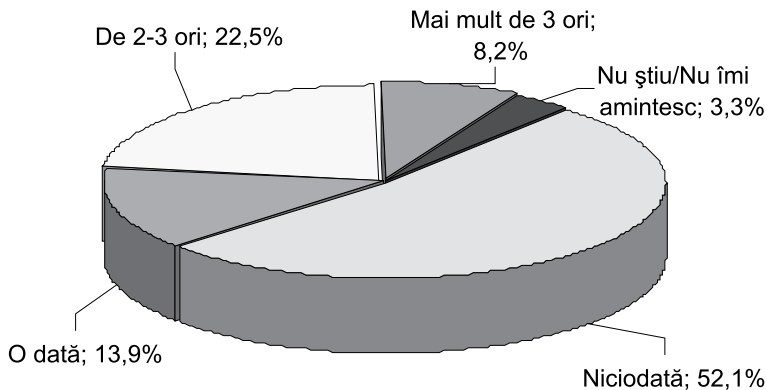
Figura 2. Ponderea părinților ce au declarat că au fost membri ai Consiliului școlii, ai Comitetului de părinți etc. în ultimii 3 ani

Activitățile de voluntariat și acordarea de suport în desfășurarea activităților sportive, sociale și culturale – piese de teatru, concerte, excursii – sînt foarte modest exploatate atît de părinți, cît și de profesori, deoarece, în decursul anului trecut, mai mult de 52 la sută din părinți nu au fost invitați niciodată să se implice în viața școlii cu asemenea ocazii, deși peste 70 la sută dintre cei solicitați au răspuns pozitiv la astfel de invitații. Părerile părinților cu referire la faptul dacă școala ar trebui să le ceară ajutorul pentru astfel de activități sînt împărțite: 76 la sută optează pentru

implicarea părinților în activități de voluntariat, 15 la sută sînt împotriva și 9 la sută nu au o opinie vizavi de acest subiect.

Figura 3. Ponderea părinților implicați în activități de voluntariat

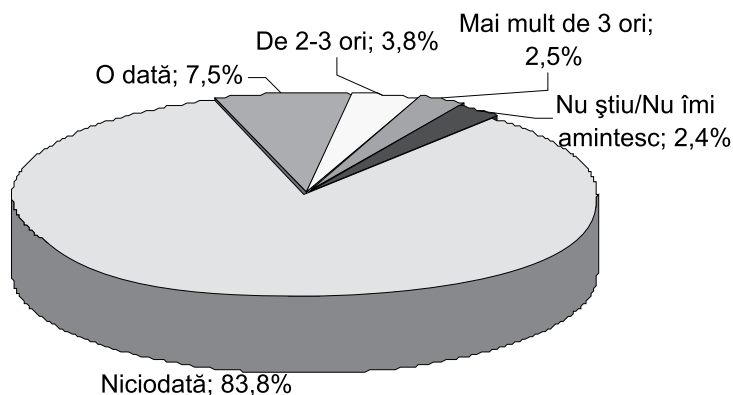

Includerea în activitățile de voluntariat (gen discuții despre profesii, cîntatul la un instrument sau oferirea de consiliere profesorilor) de asemenea este puțin explorată de școală: 83,8% din părinți au indicat că niciodată nu au fost rugați să facă acest lucru, 7,5% – o dată, 3,8% – de 2-3 ori; 2,5% – mai mult de 3 ori.

Studiul ne permite să cunoaștem și gradul de implicare a părinților în aceste activități. Astfel, peste 50 la sută din cei ce au primit asemenea invitații au oferit ajutor de fiecare dată, 35 la sută – cel puțin o dată și doar 6 la sută – niciodată. Or, 61,9% din părinții participanți la sondaj consideră că școala trebuie să ceară suportul părinților în acest scop, 24,5% – nu, ceilalți nu au o părere clară la acest subiect.

Cu privire la acordare de ajutor la bibliotecă, în cantină, la locul/terenul de joacă nu au fost solicitați niciodată 84 la sută din părinții intervievați. Din cei care au fost invitați, 62,7% au răspuns pozitiv de fiecare dată, 16,1% – de cele mai multe ori, 14,3% – o singură dată și doar 3,1% nu s-au implicat niciodată (3,7% nu își amintesc). 53,4% din părinți cred că școala ar trebui să le ceară asemenea ajutor.

Figura 4. Ponderea părinților care au participat la activități didactice

Atitudinea părinților față de implicare în activități de voluntariat este diversă: 55,7% susțin că cineva din familie este capabil și competent să o facă și 39,6% neagă acest lucru. În același timp, 57,4% consideră că este de datoria familiei să se implice și 29,4% nu sînt de acord cu această abordare. Cei mai mulți părinți – 66 la sută – cred că prin participare la activități de voluntariat își ajută propriii copii.

Managerii, la rîndul lor, apreciază potențialul părinților și deschiderea acestora pentru antrenare în activitățile de voluntariat. Rămîne doar ca acest lucru să se extindă la nivel de experiență didactică necesară și utilă.

PARTICIPAREA LA LUAREA DE DECIZII

Majoritatea părinților (46,5%) susțin că, în decursul anului trecut, nu li s-a cerut niciodată, nici lor, nici altor membri ai familiei, să se pronunțe referitor la gestionarea banilor în școală, comparativ cu 21,6% cărora li s-a solicitat părerea de 2-3 ori, 14,4% – mai mult de 3 ori și tot 14,4% – o singură dată. Constatăm că membrilor Comitetului părintesc li se solicită opinia mult mai frecvent (48,8% – de 2-3 ori și mai mult de 3 ori) decît celor care nu fac parte din acesta (29% au fost întrebăți de 2-3 ori sau mai mult de 3 ori).

Din cei care au fost întrebați, 69,4% și-au exprimat punctul de vedere întotdeauna, școala a ținut cont de această părere în totalitate în viziunea a 44,9% din părinți, în mare măsură – 36,1%, în mică măsură – 11,5%, nu sînt la curent – 5,6% din respondenți și doar 1,9% au menționat că de părerea lor nu s-a ținut cont. 77,5% din părinți cred că școala ar trebui să le ceară părerea în astfel de cazuri.

La capitolul *activități extracurriculare* – sportul, limbile străine, artele, organizarea de evenimente școlare (aniversări, excursii, discutarea unor probleme de sănătate și siguranță – paznici, traversarea străzii, camere de supraveghere, droguri, relația cu poliția), majoritatea managerilor au relatat că au cerut opinia părinților de 2-3 ori pe an. În același timp, pe parcursul anului trecut, părerea părinților nu a fost solicitată în 62,6% de cazuri în ceea ce privește organizarea activităților extracurriculare, în 46,1% de cazuri – în ceea ce privește organizarea evenimentelor școlare, în 50,7% de cazuri – în ceea ce privește problemele de sănătate și siguranță. Pe de altă parte, atît managerii, cît și părinții recunosc importanța discuțiilor și a implicării părinților în luarea deciziilor cu privire la toate activitățile menționate mai sus.

Datele studiului relevă că părinții au încercat să influențeze anumite aspecte din viața școlii în mod individual, fiind axați pe problemele propriilor copii și, de obicei, au obținut soluționarea acestora. Cu regret, părinții nu sînt obișnuiți să își conjuge eforturile întru rezolvarea unei probleme comune (85% – nu au încercat o asemenea experiență niciodată).

Constatăm că implicarea părinților în activitatea școlii la diverse niveluri este totuși redusă. Printre motivele care influențează gradul redus de implicare, atît părinții, cît și managerii au menționat fenomenul migrației la muncă peste hotare, indiferența unor părinți față de educația copiilor, situația economică precară, lipsa de timp etc. Analizînd comparativ concluziile managerilor și ale părinților, observăm că deși managerii recunosc importanța participării tuturor părinților, în mod tradițional, la nivel de clasă, se conlucrează cu 2-3 părinți, ceilalți fiind contactați doar pentru a se prezenta la ședințe colective și în cazuri extreme.

ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE – SPORT, LIMBI STRĂINE, ARTE (ÎN AFARA PROGRAMEI ȘCOLARE)

Solicitările cadrelor didactice și activismul părinților în ceea ce privește acțiunile extracurriculare ar trebui să fie evidente. În același timp, 62,2% din părinți au relatat că, pe parcursul anului trecut, nu li s-a cerut părerea despre activitățile extracurriculare niciodată; 12,6% – că li s-a cerut o singură dată, 13,8% – de 2-3 ori și doar 5,2% – mai mult de 3 ori. Cei întrebați și-au expus părerea de fiecare dată și 72,2% – în cele mai multe cazuri. De această părere s-a ținut cont în totalitate – în viziunea a 43,9% din cei chestionați, în mare măsură – în viziunea a 35,6%, în mică măsură – 12,3% și nu s-a ținut cont doar în viziunea a 2,1%. 73 la sută din părinți susțin că școala ar trebui să le ceară părerea în ceea ce privește organizarea activităților în afara programei școlare.

ORGANIZAREA EVENIMENTELOR ȘCOLARE – ANIVERSĂRI, EXCURSII (NU DOAR VIZÎND ACORDAREA DE AJUTOR)

Profesorii recurg rar la părerea părinților și în ceea ce privește organizarea unor excursii, aniversări. 46,1% din părinți afirmă că nu au fost întrebați niciodată pe parcursul anului trecut despre asemenea activități. Doar 12,3 % au indicat că școala i-a întrebat despre organizarea unor astfel de activități mai mult de 3 ori, 22,8% – de 2-3 ori și 12,1% – o singură dată. Aproximativ 80 la sută și-au exprimat opinia pe marginea subiectului atunci când au fost întrebați și cred că școala ar trebui să recurgă în mod obișnuit la astfel de abordări.

Probleme de sănătate și siguranță – paznici, traversarea străzii, camere de supraveghere, droguri, relația cu poliția. Pe parcursul anului trecut, peste 50 la sută din părinți afirmă că nu au fost solicitați niciodată să se pronunțe asupra unor probleme de sănătate și siguranță, 14,1% – că li s-a solicitat opinia o singură dată, 18,9% – de 2-3 ori și 12% – mai mult de 3 ori. 50 la sută din cei cărora li s-a cerut părerea au răspus de fiecare dată cu intervenții prompte. În același timp, 85,6% din părinții

participanți la sondaj consideră că școala trebuie să le ceară părerea în astfel de cazuri.

În ceea ce privește **conducerea și organizarea școlii în general (comasarea sau închiderea unor clase sau școli, schimbarea locației, schimbarea tipului de școală)**, inclusiv problemele de politică educațională, marea majoritate a managerilor (22 din 30) cred că trebuie să ceară opinia părinților. Această poziție însă este împărtășită doar de 59,3% din părinți, pe cînd 27,4% cred că nu este necesar să se pronunțe, iar 13,3% – nu știu. Pe parcursul anului trecut, doar 23% din părinți au fost solicitați să își expună părerea despre conducerea și organizarea școlii. 90 la sută și-au exprimat opinia în acest sens. 46,4% din părinți au indicat că de opinia lor s-a ținut cont în totalitate, 37,4% – în mare măsură, 7,2% – în mică măsură, 3,8% susțin că părerea lor nu a fost luată în considerare și 5,1% – nu știu dacă s-a ținut cont de ea.

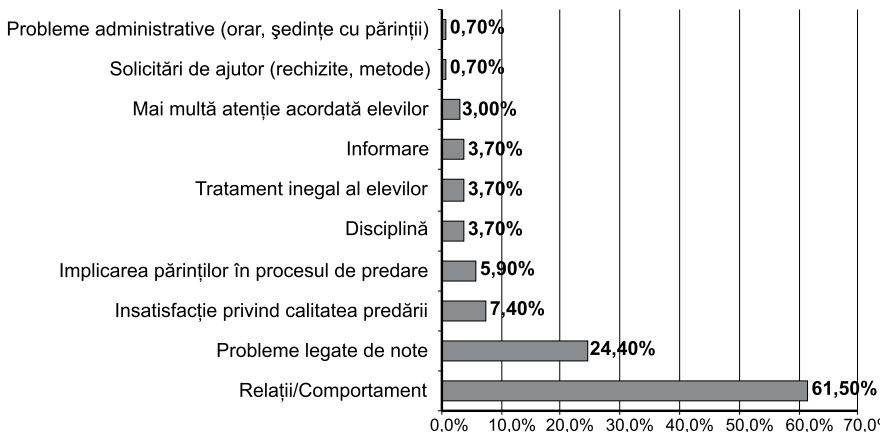
Marea majoritate a managerilor au relatat că școala trebuie să cunoască opinia părinților și referitor la **activitățile educaționale (conținutul lecțiilor, alegerea sau evaluarea profesorilor, supraîncărcarea elevului, temele pentru acasă)**, punct de vedere împărtășit de 68,4% din părinți, comparativ cu 20% care susțin că părinții nu trebuie să își exprime părerea la acest capitol și 11,6% care nu au o poziție în acest sens. Doar 36,6% din părinții intervievați au relatat că, pe parcursul anului trecut, li s-a solicitat părerea cu privire la organizarea activităților educaționale. Datele indică că 56% din chestionați și-au expus părerea de fiecare dată, 23,9% – deseori, 11,6% – o singură dată, 8,5% – niciodată. Semnificativ este faptul că, în viziunea părinților, administrația școlii a ținut cont de opinia lor în totalitate în 32 la sută din cazuri, în mare măsură – în 38 la sută din cazuri, în mică măsură – în 15 la sută din cazuri, nu s-a ținut cont în 4 la sută din cazuri, iar 11 la sută din părinți nu cunosc dacă opinia lor a fost luată în considerare.

Cu referire la problemele vizînd **violență în rîndul elevilor, exmatriculare sau alte aspecte de disciplină**, aproape toți managerii au indicat că școala trebuie să cunoască opinia părinților. 78,5% din părinți sînt de acord cu poziția managerilor. Părinții au indicat că, pe parcursul anului

trecut, nu li s-a cerut opinia în acest sens niciodată (65,4%) sau foarte rar (o singură dată – 11,1%). Peste 78 la sută cred că părinții trebuie informați, iar cei abordați susțin (80,2%) că școala a ținut cont de părerea lor în mare măsură și în totalitate.

Influența părinților. Întrebați dacă au încercat să influențeze o situație școlară din proprie inițiativă, fără a-i pune la curent pe ceilalți părinți, 84,8% din părinții intervievați au răspuns negativ. De cele mai multe ori, părinții (13% din intervievați) au încercat să rezolve anumite probleme de sine stătător atunci când a fost vorba de comportamentul și relațiile dintre elevi, calitatea predării, abordarea inadecvată a copilului de către profesor etc. Intențiile părinților au fost susținute în totalitate în 32 la sută din cazuri, în mare măsură – în 27 la sută din cazuri, în mică măsură – în 19 la sută și doar în 10 la sută din cazuri ele au fost neglijate.

Figura 5. Situațiile școlare în care au încercat să intervină părinții

Tipurile de situații care necesită implicarea părinților în procesul decizional. Întrebați dacă se cred suficient de capabili și competenți să participe la luarea de decizii în oricare dintre situațiile enumerate mai sus, 81,8% din părinți au răspuns afirmativ și doar 11,8% – negativ, iar

6,3% au relatat că nu își pot estima capacitățile; 82,8% din părinți cred că este de datoria familiei să facă acest lucru, iar 80,4% – că în așa mod își pot ajuta propriul copil.

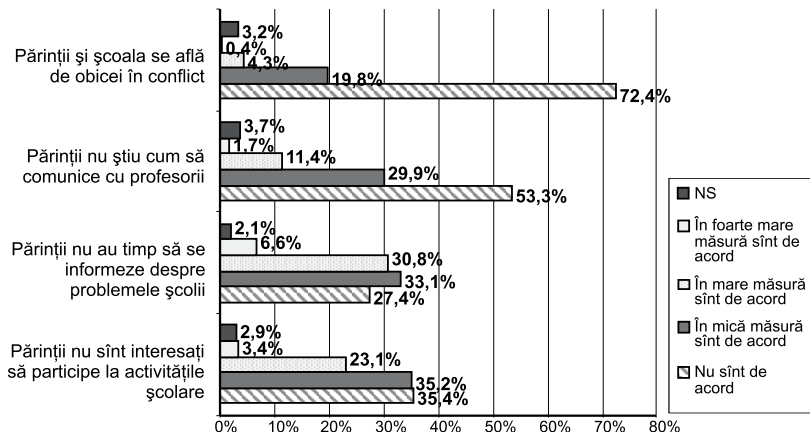
Cooperarea școală-comunitate. Pe parcursul anului trecut, 74,8% din părinții intervievați nu au primit de la școală suport în probleme ce țin de sănătate, condiții de trai sau probleme sociale. Cei 22,6 la sută care au beneficiat de un astfel de ajutor susțin că acesta a vizat alimentația, asistența medicală, asigurarea cu haine și rechizite a copilului etc. Ajutorul oferit de școală a fost acceptat de fiecare dată de 74,7% din părinți, de cele mai multe ori – de 7,3%. În același timp, majoritatea managerilor au indicat că pe parcursul anului trecut de ajutor au beneficiat de la 11 la 50 la sută din familiile copiilor din școală.

ALȚI INDICATORI

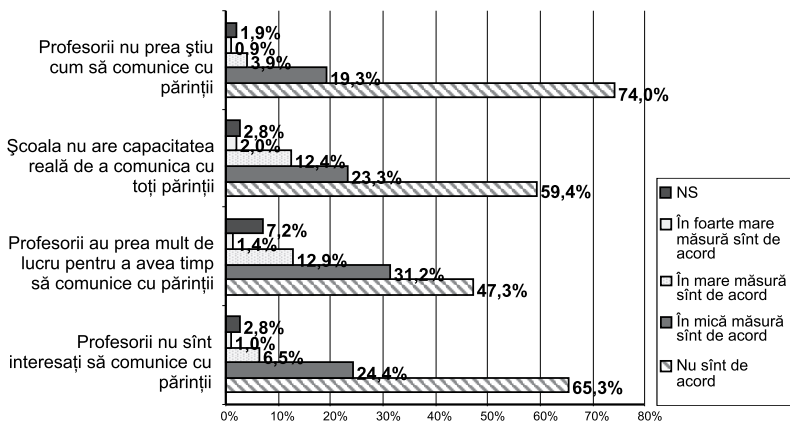
Școala și părinții sînt doi parteneri educaționali indispensabili creșterii și dezvoltării armonioase a copilului. Capacitatea și disponibilitatea fiecăruia de a comunica eficient și empatic în cadrul parteneriatului este foarte importantă. Totodată, contează foarte mult și viziunea părților vizavi de implicarea și activitatea partenerului. Analizînd percepția familiei privind formele de participare la viața școlară și eventualele motive care influențează gradul de implicare a părinților în viața școlii, se constată în general o atitudine pozitivă față de aportul și disponibilitatea școlii, dar și a părinților înșiși. Astfel, majoritatea nu sînt de acord cu afirmația că părinții și școala se află, de obicei, în conflict (72,4% – deloc, 19,8% – în mică măsură).

Important este că 70,6% din părinți susțin că sînt interesați să participe la viața școlii, însă doar 60,5% au timp pentru a se informa despre problemele ei.

Conform relatărilor părinților, comunicarea profesorilor cu ei este una pozitivă. Astfel, 93,3% afirmă că profesorii știu cum să comunice cu părinții; mai mult decît atît, 89,7% din respondenți consideră că profesorii sînt interesați să comunice cu părinții. În opinia a 78,5% din respondenți, timpul nu constituie un impediment pentru profesori în comunicarea cu părinții.

Figura 6. *Aprecierea formelor de participare a părinților, viziunea părinților*

Școala are capacități de a comunica cu toți părinții, consideră 82,7% din respondenți. Observăm, astfel, că aspectele abordate mai sus nu sînt considerate a fi problematice de marea majoritate a părinților, iar analiza factorială de tip Alpha denotă un indice înalt de confidențialitate (Cronbach's Alpha = 0.807).

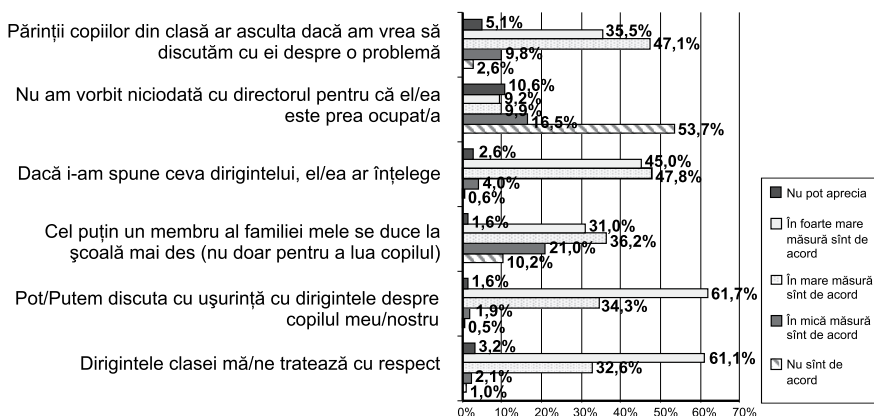
Figura 7. *Aprecierea formelor de comunicare dintre părinți și profesori, viziunea părinților*

Complementar, analizînd datele sondajului realizat printre manageri, constatăm o asemănare semnificativă între răspunsurile părinților și cele ale managerilor, ceea ce relevă un grad înalt de obiectivitate a răspunsurilor.

Fiind întrebați ce alte motive mai influențează implicarea părinților în viața școlară, aceștia au numit: migrația părinților, interesul scăzut al părinților față de copil, standardele de viață, lipsa timpului etc. Răspunzînd la această întrebare, managerii au plasat pe primul loc migrația părinților și interesul scăzut față de copil (la fel ca și părinții), completînd lista cu: atitudinea negativă a unor părinți, lipsa timpului, nivelul de instruire/educație al acestora etc.

Rezultatele obținute la capitolul **percepția părinților privind deschiderea școlii** au reliefat următoarele: 61,1% din părinți sînt de acord cu afirmația precum că dirigintele clasei îi tratează cu respect în foarte mare măsură și 32,6% – în mare măsură. 61,7% din părinți afirmă că pot discuta cu ușurință cu dirigintele despre copilul lor în foarte mare măsură și 34,3% – în mare măsură. În același timp, numărul celor înțeleși de către diriginți este și mai mare: 45% au indicat că sînt înțeleși în foarte mare măsură și 47,8% – în mare măsură.

Figura 8. *Percepția privind deschiderea școlii, viziunea părinților*

Școala este rar frecventată de către părinți: doar 67 la sută vin la școală mai des (nu numai pentru a lua copilul). Mult mai puțini părinți au discutat cu directorul – doar 20 la sută, întrucât, de regulă, acesta este ocupat.

Studiul dat indică un nivel înalt de receptivitate și din partea altor părinți de a discuta anumite probleme. Astfel, 82,6% din cei intervievați au afirmat că părinții copiilor din clasă nu ar refuza să discute despre o problemă dacă ar fi solicitați s-o facă. Constatăm deci o atitudine și percepție pozitivă a părinților asupra deschiderii școlii (date parțial confirmate și de discuțiile focus-group care au precedat respectivul sondaj).

REPREZENTANȚII PĂRINȚILOR

Opinia părinților despre membrii Comitetului de părinți sau ai altor asociații școlare similare (părinții care le reprezintă interesele cu excepția celor care sînt membri ai Consiliului școlii) este una favorabilă. Datele studiului relevă că majoritatea părinților își cunosc reprezentanții și îi apreciază ca fiind activi și deschiși pentru colaborare. Astfel, 82,5% afirmă că îl știu pe reprezentantul părinților de la copilul lor, iar 76% au indicat că reprezentantul părinților din clasă îi tratează cu respect; în același timp, aproximativ 20% afirmă că nu pot estima acest lucru. Doar 77% din părinți au menționat că pot discuta cu ușurință cu reprezentantul părinților despre orice subiect legat de copilul lor sau despre clasă în general.

Semnificativ este faptul că 92,8% din părinți consideră că reprezentanții Comitetului de părinți din școala lor sînt activi, 70,5% relevînd că sînt contactați frecvent de aceștia. 74,3% din părinți au menționat că aceștia le reprezintă interesele (20,8% nu s-au putut pronunța la acest subiect din cauza că nu sînt suficient de informați despre inițiativele și activitățile reprezentanților părinților).

În cadrul eșantionului, 11,9% din părinți (134) fac parte din una dintre organizațiile școlare. Marea majoritate din cei nominalizați (83,6%) sînt membri ai Comitetului de părinți sau ai altei asociații școlare similare,

cei alți (16,4%) fac parte din Consiliul școlii. Majoritatea sînt membri în aceste organizații de mai mult de 12 luni.

Figura 9. *Aprecierea activismului reprezentanților părinților*

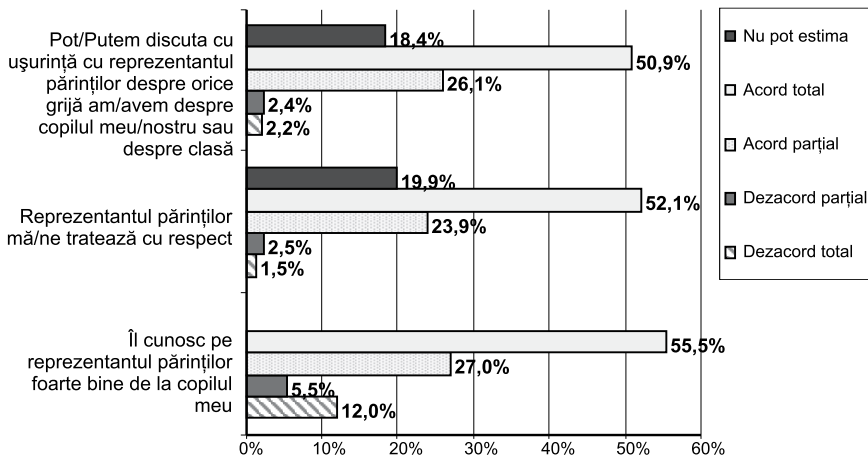
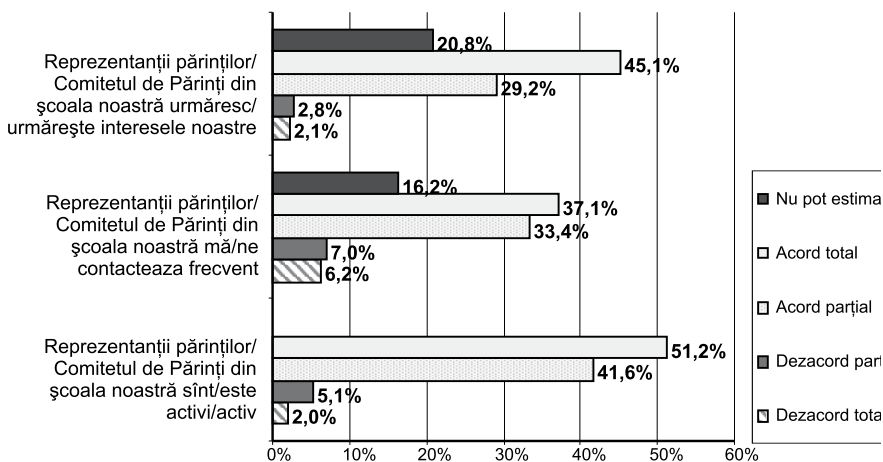

Figura 10. *Aprecierea relației cu reprezentantul părinților*

Fiind întrebați cum au devenit membri ai Consiliului/Comitetului, 79,7% au menționat că au fost aleși de părinți, 17,3% – că au fost desemnați de diriginte și 3,0% – desemnați de director.

Motivale care i-au determinat pe părinți să devină membri ai Comitetului de părinți sau ai altei asociații școlare sînt: dorința de a reprezenta părinții și a aduce în discuție probleme care îi privesc pe toți (90,3%), delegarea acestora de către ceilalți părinți (84,8%), dorința de a schimba anumite lucruri referitoare la toți copiii (81,9%), dorința de a cunoaște mai bine școala (71,5%), dorința de a se implica în viața școlii (71,2%), dorința de a-și ajuta propriul copil (61,4%). Mai puțin importante pentru implicare în activitatea acestor organe sînt dorința de a schimba anumite lucruri legate de propriul copil și acceptarea acestei poziții la insistența altor persoane. Analiza răspunsurilor furnizate de părinți denotă că majoritatea sînt membri în aceste organizații în scopul de a contribui la optimizarea situației școlare nu numai pentru propriul copil, ci pentru întregul colectiv de copii, ca reprezentanți ai tuturor părinților. Constatăm o motivație intrinsecă a părinților, una foarte importantă în vederea realizării cu succes a misiunii de reprezentanți și membri ai organizațiilor de părinți. Totuși, această situație nu este înregistrată la toți respondenții, o parte dintre ei urmînd să realizeze necesitatea unei implicări conștiente, bazate pe o motivație intrinsecă autentică.

Conform datelor studiului, marea majoritate a reprezentanților părinților afirmă că administrația școlii: (I) încearcă să înțeleagă punctul de vedere al părinților și, de cele mai multe ori, țin cont de acesta (81,3%); (II) este interesată să cunoască opiniile părinților și să țină cont de acestea (70,9%); (III) este interesată în contribuția părinților (70,1%), dar, de asemenea, își dorește ca părinții să îi susțină ideile (64,2%).

Constatăm că marea majoritate a reprezentanților părinților își îndeplinesc conștient obligațiunile. Astfel, 83,5% cunosc toți părinții din clasă, 75,4% discută fără dificultate cu părinții despre grijile copiilor, 69,2% reprezintă eficient interesele părinților, 68,5% sînt activi. Totuși, aceștia contactează mai rar părinții.

Concomitent, 37,2% din părinții intervievați susțin că ei nu au nici o influență în conducerea și organizarea școlii, 30,8% – în ceea ce privește conținutul lecțiilor și manualele școlare, 27,7% – în desfășurarea activităților extrașcolare etc. Activitățile în care pot interveni țin, în special, de aspectul financiar al școlii (47,4% din părinți au indicat că au multă influență și influență moderată), organizarea evenimentelor școlare (44,3%), problemele legate de violența în rândul elevilor (41,5%).

Tabelul 3. *Aprecierea influenței tuturor părinților în cadrul școlii*

	Nu au nici o influență	Au o oarecare influență	Au o influență moderată	Au o foarte mare influență
Aspectul financiar al școlii – cum se cheltuiesc banii în școală – clădiri, echipament, materiale	17,6%	35,1%	26,0%	21,4%
Activități extracurriculare (sport, limbi străine, arte etc.)	27,7%	36,2%	24,6%	11,5%
Organizarea evenimentelor școlare (aniversări, excursii etc.) – am influențat decizii, nu am fost doar rugat să ajut	12,8%	42,9%	32,3%	12,0%
Probleme de sănătate și siguranță (paznici, traversarea străzii, camere de supraveghere, droguri, relația cu poliția etc.)	20,6%	42,7%	21,4%	15,3%

Probleme educaționale – conținutul lecțiilor, manualele școlare, alegerea sau evaluarea profesorilor, supraîncărcarea elevilor, temele pentru acasă etc.)	30,8%	34,6%	21,8%	12,8%
Conducerea și organizarea școlii – deschiderea anului școlar, comasarea sau închiderea unor clase sau școli, schimbarea locației, schimbarea tipului școlii etc.	37,2%	23,3%	27,9%	11,6%
Violența în rîndul elevilor, exmatriculări sau alte probleme disciplinare	21,5%	36,9%	24,6%	16,9%

În cadrul studiului au fost analizați și alți indicatori, pentru a aprecia în ce măsură părinții și managerii își percep responsabilitățile. Astfel, 70,4% din părinți au menționat că școala și părinții trebuie să își conjuge eforturile pentru ca elevul/copilul să fie fericit la școală; 64,0% – ca acesta să devină o persoană bună; 59,9% – ca să se asigure că elevul/copilul se descurcă la școală; 53,7% – ca să știe ce este bine pentru elev/copil; 52,0% – ca să motiveze copilul/elevul pentru a învăța; 51,8% – ca să se asigure că elevul/copilul este în siguranță la școală. Aceeași viziune o au și majoritatea managerilor. În același timp, este de datoria părinților să intervină dacă la școală apar probleme (56,4% din părinți) și să se asigure că copilul își face temele (54,7%).

Tabelul 4. *Conștientizarea responsabilităților comune de către părinți și manageri*

	Este atît responsabilitatea școlii, cît și a părinților	
	Viziunea părinților, %	Viziunea managerilor, persoane
Să se asigure că elevul/copilul este fericit la școală	70,4	26
Să se asigure că elevul/copilul se descurcă la școală	59,9	23
Să educe elevul/copilul pentru a fi o persoană bună	64,0	23
Să se asigure că elevul/copilul își face temele	39,2	17
Să motiveze elevul/copilul pentru a învăța	52,0	20
Să se asigure că modul de predare este adecvat	38,4	11
Să se asigure că există activități extracurriculare bune în cadrul școlii (cum ar fi cercurile pe interese)	38,5	14
Să se asigure că elevul/copilul este în siguranță la școală	51,8	16
Să știe ce este bine pentru elev/copil	53,7	25
Să intervină dacă ceva nu este bine la școală	34,0	15

În concluzie, subliniem necesitatea sporirii interesului ambelor părți pentru participarea activă a familiei în viața școlii, pentru identificarea, diversificarea și implementarea a noi tipuri de implicare, care să fie promovate atît „la firul ierbii”, adică la nivel managerial inferior, cît și la nivel

de politică educațională a statului. Or, interesul comun este prestarea unor servicii educaționale de calitate, pentru beneficiul multiaspectual al fiecărui elev, în particular, și al comunității, în general.

La nivel de recomandări finale, insistăm asupra importanței pe care o atribuim implicării părinților în activitatea școlii și asupra impactului pozitiv al acesteia asupra reușitei școlare și asupra confortului psihologic al copilului. Condițiile/factorii care ar contribui la eficientizarea activității Comitetului de părinți, ca organ reprezentativ al puterii părinților, sînt: o colaborare mai bună între părinți și școală, implicarea părinților în diferite tipuri de activități, colaborare eficientă între membrii Comitetului părintesc, grija pentru activitățile extracurriculare și colectarea surselor financiare.

Sensibilizarea părinților, dar și a colectivului pedagogic (manageri și profesori) pentru sporirea implicării familiei în viața școlii rămîne o problemă complexă atît pentru politica educațională, cît și pentru echipa profesorală a instituției. Contribuțiile părinților în școlile publice, care asigură învățămîntul obligatoriu, urmează să fie mai mult de ordin moral și intelectual, și nu de ordin financiar și material, cum se practică în mod defectuos în prezent.

SECVENȚE ESENȚIALIZATE DIN DISCUȚIILE PE FOCUS GROUP CU PĂRINȚI DIN REPUBLICA MOLDOVA LA TEMA *PARTICIPAREA PĂRINȚILOR ÎN ACTIVITATEA ȘCOLII*

(Termen de realizare – aprilie-mai 2009)

În startul interviului, participanții au fost întrebați cum se simt ca părinte cu copil de școală, ce sentimente îi încearcă. **Marea majoritate a părinților au răspuns că astăzi este foarte greu să fii părinte cu copil de școală, mai ales din punct de vedere financiar**, că reușesc cu greu să acopere necesitățile copilului și acesta se frustrează atunci cînd se confruntă cu multiple lipsuri, probleme materiale. Mulți copii se duc flămînzi la școală, iar aici nu li se propune nici dejunul, nici prînzul. Paradoxal, dar,

deși societatea este mai dezvoltată (și copiii la fel), se atestă un procent semnificativ de familii cu copii de școală (mai ales în localitățile rurale) care nu au în casă televizor (de ex., Codreanca, Strășeni). Printre argumentele cu referire la dificultățile prin care trec părinții au fost invocate următoarele: din cauza lipsei uniforme școlare pentru toți elevii sporesc cheltuielile financiare ale familiilor; e nevoie de multe haine, pe care acestea nu își pot permite să le cumpere; apare o competiție nesănătoasă printre elevi. Comportamentul copiilor lasă de dorit, ei fiind influențați negativ de stradă, mass-media, colegi cu probleme de conduită. În multe școli, inclusiv în cele urbane, există problema lipsei de protecție fizică și psihologică, copiilor nefiindu-le asigurată securitatea. Părinții susțin, de asemenea, că nu îi pot ajuta la învățatură, programele și manualele sînt complicate, aglomerate cu teorie. Ei se simt frustrați atunci cînd ghiozdanul copilului de clasa a III-a sau de a V-a cîntărește 12-15 kg, acesta mergînd încovoiat de povara lui; sînt prea multe auxiliare didactice la fiecare disciplină. **Mai puțini au spus că este interesant să fi părinte cu copil la școală**, deoarece mai ești o dată elev; re-trăiești anii copilăriei; înveți multe lucruri noi; te străduiești să fi la curent cu noutățile, cu schimbările din societate și te simți încă tînăr etc.

REFORMELE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

Referitor la faptul **cum s-a schimbat școala, în comparație cu timpurile cînd erau ei elevi, și cine beneficiază mai mult de pe urma reformelor**, părinții au răspuns diferit. Conform acestora, s-au operat multe schimbări, unele binevenite, altele mai puțin, din multiple cauze. Beneficiarii reformelor sînt și copiii, și părinții în egală măsură; deși documentele de politică educațională sunt bine elaborate, acestea nu sînt implementate corespunzător. *A scăzut calitatea predării-învățării-evaluării. Copiii sînt mai dezvoltați din punct de vedere intelectual, știu și vor să cunoască mai multe, dar profesorii nu mai au acea motivație de a lucra dezinteresat, nu au nici statutul social de cîndva, nici satisfacție morală și materială.* Statul nu mai poate întreține învățămîntul public; fără contribuția

financiară a părinților, școala nu ar putea să existe. Nu se mai desfășoară activități extracurriculare, la țară copiii cu aptitudini deosebite în sport, muzică, desen nu au condiții să și le perfecționeze. Pe timpuri, copiii din provincie, din familii cu o situație financiară mai modestă, aveau mult mai multe posibilități de a se dezvolta multilateral. Altădată nu exista atîta corupție, toți copiii erau relativ egali, li se acorda la lecție atenția cuvenită, chiar dacă nu plăteau nimic profesorului. Astăzi foarte multe școli de la țară nu au profesori de limbi străine, fizică sau matematică, copiii nu studiază o disciplină sau alta cîte jumătate de an. Trecerea de la școala medie la liceu creează probleme mari absolvenților, mulți nu reușesc să susțină examenele de BAC. S-au schimbat accentele: *Pentru ce învață copilul: pentru viață sau pentru BAC?* Mulți copii și părinți ar răspunde că pentru BAC, deoarece aceste note decid soarta lor prin admiterea la o facultate sau alta. Bacalaureatul a devenit o luptă, inclusiv a părinților, pentru note mari, prin relații, care denaturează echivalența acestora cu competențele și eforturile elevilor. Se cumpără subiectele pentru examenele de BAC, se cumpără notele etc. **Cea mai coruptă latură a procesului de învățămînt este, evident, evaluarea.** Evaluarea curentă, necriterială, la fel, generează mari probleme.

Cele mai mari dificultăți cu care se confruntă școala astăzi, în viziunea părinților, sînt:

- **Copiii cu părinții plecați peste hotare** creează cele mai mari probleme, deoarece majoritatea au rămas fără nici o supraveghere; sînt asigurați material și financiar, dar latura morală a comportamentului este problematică.
- **Corupția mare din societate** afectează și școala, profesorii nu mai ajută copiii dezinteresat; multe din intențiile de politică educațională rămîn doar la nivel de declarații.
- **Disciplina la lecții** și în școală a devenit o problemă mare, dacă un părinte vine la școală, poate fi dat jos de copii pe coridoare.
- **Discriminarea copiilor**, în funcție de situația materială a familiei și de locul de trai (în școlile sătești, unde învață copii din 2-3 localități mici).

- **Volumul mare de teme de casă** suprasolicită copiii responsabili, aceștia le realizează pînă după miezul nopții, ceea ce le afectează sănătatea.
- **Școala nu poate rezolva problemele cu care se confruntă, deoarece nu are resurse financiare.** Ea nu poate face nimic fără suportul părinților; orice problemă financiară este lăsată pe seama acestora, ceea ce nu este corect, fiindcă învățămîntul este public, de stat; plătim impozite pentru educație, de asemenea plătim lunar pentru fundația școlii.
- **Mulți copii și părinți sînt indiferenți față de nota rea,** fiindcă aceasta nu are pentru ei valoare în viață, în societate nu trăiesc mai bine cei care au învățat mai bine. Pe timpuri de la profesori se cerea mai mult, acum aceștia sînt indiferenți față de copii.

PARTICIPAREA, ÎN GENERAL, ȘI PARTICIPAREA PĂRINȚILOR, ÎN SPECIAL

Analizînd răspunsurile la întrebarea *Cum se implică părinții în viața școlii și în ce cazuri participă la luarea de decizii?*, am constatat că se implică mai mult aceiași părinți și, de regulă, părinții celor mai buni elevi. Cea mai frecventă formă este **participarea la ședințele semestriale ale părinților**, prezența fiind bună, în proporție de 80-90 la sută, cu excepții, desigur. În clasele primare participarea la ședințe este mai bună. Pe măsură ce elevii cresc, și părinții vin mai rar la școală. Marea majoritate a respondenților susțin că se implică în viața școlii prin faptul că se ocupă de copilul lor. Problema principală este lipsa de informare, a unui mecanism eficient de comunicare a școlii cu părinții. Colectarea surselor bănești pentru fondul școlii și cel al clasei este acțiunea cu nr.1 a școlii. **Majoritatea părinților nu știu care sînt funcțiile Comitetului părintesc, nu participă la luarea de decizii, dar se implică mereu în colectarea de mijloace financiare pentru școală.** Ei nu au numit practici pozitive ale Comitetului de părinți, în afară de contribuțiile financiare. În general,

cota de participare a părinților în luarea de decizii este apreciată ca fiind una foarte mică și ne semnificativă.

Comitetele părintești la nivel de clasă sînt alcătuite din 3 membri, care se schimbă anual prin rotație, iar la nivelul școlii, în majoritatea instituțiilor, din 5-9 membri, cite un reprezentant de la fiecare clasă. La nivel de clasă, activitatea Comitetului de părinți se cunoaște mai bine, la nivelul școlii – mai puțin. Un exemplu de practică pozitivă: în Gimnaziul Butești, în cadrul ședinței Comitetului de părinți al școlii, s-a discutat cu copiii care manifestau un comportament deviant, care nu respectau regulile de disciplină școlară. Efectul s-a resimțit imediat, ei neajungînd în vizorul Camerei de Minori a Poliției.

În afară de contribuțiile financiare, părinții: sînt responsabili, aproape în totalitate, de reparațiile și renovările localului, de înverzirea teritoriului școlii; ajută la organizarea săptămînilor pe obiecte, a diferitelor expoziții, tîrguri, concursuri etc. Altă practică pozitivă de participare este cea a Școlii Primare din Molești. Părinții au insistat ca odraslele lor să învețe și limba engleză, nu numai franceza, au scris cereri către directorul școlii, care a coordonat acest demers cu Direcția de Învățămînt. În rezultat, a fost trimis un tînar specialist care după o jumătate de an a plecat. Și profesorul de informatică a lucrat un an și a plecat. Profesorii tineri nu vor să rămîna la țară, condițiile de aici nu îi satisfac. În multe școli, peste jumătate din profesori sînt pensionari, „obosiți de viață și de muncă”.

Motivarea pentru participare. Mai mulți părinți susțin că **nu sînt motivați să participe în viața școlii** deoarece nu văd rostul consiliilor părintești, exceptînd colectarea de bani, și că deciziile oricum sînt luate de administrație, fără a se ține cont de părerea lor. În opinia acestora, ar fi binevenită o inițiativă din parte școlii sau din partea unui grup de părinți care i-ar stimula și i-ar „trezi” pe ceilalți părinți. Pregătirea intelectuală și profesională, în general, scade pe an ce trece, de aceea scade și motivația copiilor pentru învățatură, și motivația părinților de a se antrena în activitatea școlii.

Cele mai multe din inițiativele de implicare constau în a ajuta școala doar atunci cînd apare o problemă sau cînd sînt necesari bani

pentru a procura ceva. Părinții intelectuali, cei implicați în activitățile unor ONG-uri, au propus să se organizeze seminarii metodice cu profesorii, pentru a-i iniția în utilizarea tehnologiilor interactive, dar profesorii au fost reticenți la această sugestie (ex., Chișinău). Părinții se întreabă: *Cum ar putea să îi facă pe profesori să se intereseze de noile realizări din pedagogie și psihologie, să abordeze în mod individual copilul și să inițieze parteneriate viabile și durabile cu familia?*

În multe școli, atitudinea față de copii se formează în funcție de starea materială a familiilor acestora, cei din familii social vulnerabile, deseori, fiind ignorați de profesori. Unii predau tema superficial, doar ca să noteze în registru că au predat-o; dacă ai plătit – ai notă bună, dacă nu – nota este mică: această situație se datorează, în mare parte, salarizării necorespunzătoare a profesorilor. **Părinții sînt rugați să îi ajute pe copiii la temele de casă, ca să reușească să “țină pasul” cu programa de studii.** Mulți profesori nu respectă copilul, iar copilul nu respectă profesorii, persoanele în vîrstă. La țară, profesorii se ocupă de agricultură, de creșterea păsărilor și a animalelor, alături de țărani, ceea ce le diminuează autoritatea. Mai mulți directori și profesori cred că școala este responsabilă de procesul educațional și de deciziile luate, devenind, astfel, autosuficientă, fără a-i consulta sistematic pe părinți, acest lucru însă nu este stipulat în vreun act normativ de politică educațională.

Printre principalele obstacole privind participarea părinților se numără: *indiferența; lipsa de timp; absența din familii, aceștia fiind plecați la muncă peste hotare; neîncrederea părinților și a copiilor în cadrele didactice și în administrația școlii, lipsa de autoritate a acestora în unele localități etc.*

Practic, în Republica Moldova, părinții nu recunosc că ar fi excluși intenționat din viața școlii. Unele categorii se autoexclud: cei plecați la muncă peste hotare (peste 10 mii de părinți); părinții dependenți de alcool sau de droguri etc. O parte dintre părinții (mai puțini la număr) asigurați din punct de vedere material, preocupați mai mult de serviciu decît de copil, nu manifestă interesul necesar. **Părinții se simt excluși din procesul decizional la nivel de politici, nu există cel puțin un or-**

gan consultativ creat de părinți care s-ar implica în luarea deciziilor la nivel de politică educațională, de curriculum la decizia școlii. Copilul ar trebui să aleagă cursurile opționale împreună cu părinții, ceea ce nu se practică, fie că oferta școlii este prea modestă, fie că părinții sînt întrebați doar formal.

În opinia intervievaților, cel mai mare beneficiu de pe urma participării părinților la viața școlii ar fi: atenția mai mare față de propriul copil, îmbunătățirea relației cu școala, cu profesorii, care, în mod evident, va avea un impact pozitiv asupra confortului copilului la școală.

Grupurile de discuție:

- Gimnaziul nr. 17, sect. Botanica, Chișinău;
- grupul mixt de părinți de la gimnaziile Butești și Camenca, Glodeni;
- Gimnaziul nr. 64, Durlești;
- Gimnaziul Codreanca, Strășeni;
- Școala Primară Molești, Ialoveni;
- un grup de părinți intelectuali, părinți activi, angajați ai unor ONG-uri și ai Centrului Educațional PRO DIDACTICA.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Bezede, R., *Parteneriatul școală-familie: abordări creative în contextul școlii prietenoase copilului*, În: *DIDACTICA PRO...*, revistă de teorie și practică educațională, nr.1, 2009.
2. Bezede, R., *Parteneriatul școală-familie: calitate și fiabilitate*, În: *DIDACTICA PRO...*, revistă de teorie și practică educațională, nr.5-6, 2009.
3. Bezede, R.; Goraș-Postică, V., *Parteneriatul școală-familie-inițiative locale*, C.E. PRO DIDACTICA, Chișinău, 2009.
4. Cuznețov, L., *Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei*, Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, Chișinău, 2008.
5. Goraș-Postică, V. (coord,); Chicu, V.; Cheianu, D.; Bezede, R., *Par-*

- teneriatul școală-familie în viziunea managerilor școlari. Raport asupra sondajului național, realizat printr-un directorii de școli din Republica Moldova, C.E. PRO DIDACTICA, Chișinău, 2009*
6. Macbeth, Al., (coordonator) et.al, *L'enfant entre l'école et sa famille. Rapport sur les relations entre l'école et sa famille dans les pays des Communautés Europeennes*, Bruxelles, Comisia Comunităților Europene, Colecția Studii, Seria Educație, nr.13, 1984.
 7. Stern, H.H., *Educația părinților în lume*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1972
 8. Scifos, L.; Uzicov, N.; Goraș-Postică, V., *Educație pentru dezvoltarea comunității*, C.E. PRO DIDACTICA, 2005.
 9. *DROMESQERE EUROSKOLA*, www.dromesqere.net, Proiect finanțat de Comisia Europeană prin programul SOCRATES, INSTITUTUL INTERCULTURAL TIMIȘOARA
 10. http://articole.famouswhy.ro/elevul_in_centrul_educatiei__scolii_si_familiei
 11. www.calificativ.ro

III. Modalități de implicare a părinților plecați la muncă peste hotare în soluționarea problemelor școlare ale copiilor lor

Aliona Cristei

Funcționarea eficientă a unui sistem educațional depinde mult de onorarea responsabilităților asumate de părțile implicate și de crearea unui parteneriat constructiv. Parteneriatul dintre familie și școală constituie o condiție indispensabilă a educației copiilor, iar stabilirea unor relațiilor strânse între părinți, profesori și alți actori comunitari asigură buna funcționare a instituției de învățământ, având impact direct asupra calității educației și determinând, în final, beneficii la nivel social.

Analiza particularităților familiei contemporane din Republica Moldova indică că aceasta este dominată de valori materiale. Preocupați de rezolvarea problemelor financiare, părinții le neglijează pe cele generate de dezadaptarea socială. În intenția de a asigura un trai decent copiilor, mulți decid să plece după un câștig mai substanțial, pe un termen indefinit, peste hotarele țării. De aceea, multe din funcțiile familiei sînt transmise altor instituții sociale, cauzînd, treptat, o înstrăinare între copii și părinți. Deși școlii îi revine sarcina de a facilita inserția socială a copilului, ea nu poate înlocui contribuția familiei în acest proces. Copiii lăsați fără îngrijire parentală nu se pot adapta în societate, le este greu să stabilească relații și, deseori, se simt marginalizați, defavorizați. Consecințele migrației părinților peste hotare se manifestă prin: pierderea legăturii sociale cu familia și școala; lipsa interesului pentru studii, muncă și alte ocupații; înrăutățirea bruscă a stării neuropsihice a membrilor familiei; ponderea ridicată a alcoolismului timpuriu la adolescenți; creșterea numărului de infractori minori; tentative de suicid la adolescenți etc. [1].

Societatea moldovenească suportă modificări la nivel structural, transformându-se, treptat, într-un orfelinat gigantic, cu "orfani sociali" ai căror părinți sînt vii și care afirmă că au fost nevoiți să își părăsească copiii întrucît "le pasă de ei". Numărul copiilor rămași fără îngrijire părintească este în continuă creștere. Conform datelor din subdiviziunile teritoriale pentru anul 2008, în țară sînt înregistrați 98.812 copii fără supraveghere parentală, dintre care circa 27.816 sînt privați de îngrijirea ambilor părinți. Riscurile la care sînt expuși copiii din respectiva categorie sînt multiple, iar lipsa comunicării și afectivității părintești nu pot fi compensate cu nimic. Bunicii, rudele apropiate și vecinii nu pot înlocui dragostea și supravegherea părinților, adeseori nu oferă sfaturi pentru o orientare corectă în viață, deoarece nu sînt în stare sau nu își pot asuma rolul de „călăuzitor". În consecință, frecvent, acești copii devin prada realității din societate, implicîndu-se în diverse grupări cu orientări valorice diferite de cele acceptate. La moment, nu există politici publice în domeniu, iar statul nu poate asigura creșterea a generații de copii lăsați fără îngrijire părintească. În această ordine de idei, realizarea unui parteneriat între școală și familie devine din ce în ce mai dificilă. Întrucît fiecare al treilea copil are unul sau ambii părinți plecați la muncă peste hotare, eficiența parteneriatului educațional se află în strînsă corelație cu interesul față de studii manifestat de tutorii sau persoanele în grija cărora sînt lăsați copiii. Familia deci devine mediată de îngrijitori, iar funcționalitatea ei depinde de nivelul de responsabilizare al acestora.

Prezentăm în continuare rezultatele unui studiu efectuat de noi, care a avut drept **scop** colectarea informațiilor calitative referitoare la *identificarea modalităților de implicare a îngrijitorilor și părinților plecați la muncă peste hotare în procesul educațional, în vederea acordării de sprijin copiilor în depășirea diverselor probleme școlare, a creșterii reușitei școlare și a interesului față de activitățile educaționale*. Pentru realizarea scopului și obiectivelor propuse, a fost utilizată *metoda calitativă a discuțiilor focus-group cu îngrijitori/tutori și metoda interviului cu reprezentanți ai Direcției Generale de Învățămînt (2), APL (1), manageri de instituții școlare (3), psiholog (1), copil al cărui părinte este plecat peste hotare (1)*.

Generalizînd rezultatele studiului, menționăm că problema copiilor rămași fără îngrijire părintească rareori este discutată la nivelul Direcției Generale de Învățămînt sau al APL, aceasta fiind abordată preponderent pentru evidență statistică. Marea majoritate a profesorilor nu cunosc starea reală a copiilor din această categorie, deoarece părinții nu informează și nici nu legalizează statutul de tutore al persoanelor în grija cărora își lasă copiii pentru perioada de absentare. Implicarea părinților în activitățile școlare este redusă, fapt datorat lipsei unei colaborări sistematice dintre ei și îngrijitori. Foarte puțini dintre cei reîntorși pentru scurte perioade în țară pășesc pragul școlii, responsabilitatea pentru viața școlară a copiilor fiind pusă în seama tutorilor. La rîndul lor, îngrijitorii nu îi informează pe părinți despre problemele copiilor, preferînd să îi pună la curent abia după ce le soluționează de sine stătător. Dezinformați, părinții nu cunosc problemele școlare ale copiilor și nici domeniile școlare în care se pot implica. Din acest considerent, nici profesorii nu le acordă prea multă atenție respectivilor părinți.

Dat fiind faptul că sancțiunile părinților se manifestă sub forma unor restricții financiare, copiii obișnuiesc să le ascundă dificultățile școlare. Astfel, între "părți" apar probleme de încredere, ceea ce cauzează distanțarea. În rezultat, copiii nu le împărtășesc părinților emoțiile, sentimentele, planurile de viitor. Imitînd comportamentul și valorile existente în familie, copilul este tentat să acorde prioritate valorilor materiale și nu celor educaționale. În acest context, devine tot mai dificil a crea un parteneriat eficient între școală și familie.

În urma analizei rezultatelor cercetării, propunem cîteva **recomandări** care ar optimiza participarea părinților plecați la muncă peste hotare în viața școlii.

La nivelul politicii de stat, este necesară o *descentralizare administrativă în domeniul educației* în calitate de proces social situat la linia de intersecție dintre sistemul de educație și sistemul comunitar. Acest proces presupune repartizarea rațională a resurselor educației (financiare, materiale, informaționale, umane), valorificînd condițiile existente în plan teritorial și local, în contextul unor criterii pedagogice unitare. Învățămîntul nu poate

rămîne la discreția celor care cunosc superficial preceptele pedagogice și problemele școlii. De aceea, în condițiile actuale, reevaluarea rolului autorităților administrației publice în raport cu societatea reprezintă un element-cheie al democratizării sistemului de învățămînt.

În sens larg, prin descentralizare se înțelege orice transfer de atribuții din plan central în plan local. În sens restrîns, descentralizarea înseamnă realizare acestui transfer: de ex., descentralizarea serviciilor, adică desprinderea unor servicii publice din competența centrală sau locală, atribuindu-le o organizare autonomă. Descentralizarea administrativă reprezintă un proces complex de transformări calitative ale sectorului public, de consolidare a autonomiei locale, de delegare și delimitare a atribuțiilor și domeniilor de activitate între autoritățile administrației publice centrale și cele locale. Deși în republică funcționează legea cadru a descentralizării (nr. 435-XVI din 28.12.2006), aceasta nu este implementată în domeniul educației, marea majoritate a instituțiilor de învățămînt fiind dependente de hotărîrile luate la nivel central. De multe ori, autoritățile centrale nu cunosc situația și necesitățile reale ale instituțiilor de învățămînt, acordînd prioritate unor domenii mai puțin importante.

Necesitatea descentralizării la nivelul unei politici de stat eficiente a fost afirmată de majoritatea managerilor școlari. Un pas în această direcție îl constituie asociațiile părinților și profesorilor, care favorizează cooperarea dintre părinți și reprezentanții APL. În cadrul întrunirilor, părinții pot pune în discuție problemele cu care se confruntă școala și pot negocia posibilitățile de soluționare. În cazul în care APL nu sînt interesate sau nu dispun de resurse financiare, intervin asociațiile părinților și profesorilor. Crearea acestora prezintă multiple avantaje: sporirea interesului părinților față de activitățile școlii, a nivelului de participare în cadrul acestora; soluționarea problemelor la nivel școlar, construirea unui parteneriat durabil dintre părinți, profesori și APL etc. De aceea, asociațiile părintești trebuie implicate în toate acțiunile instituției, nu doar în colectarea de fonduri financiare.

Deși implementarea unei descentralizări în domeniul educației este susținută de toți intervievații, realizarea *de facto* a acesteia la moment este difi-

cilă. Impedimentul principal menționat de manageri este lipsa de încredere în gestionarea democrată a finanțelor și lipsa unor instruirii în managementul resurselor. Descentralizarea nu este un proces simplu, ci unul ce trebuie dezvoltat, condus către obiectivul dorit astfel încât APL să poată să își îndeplinească obligațiunile: a oferi servicii de calitate comunității. În această ordine de idei, descentralizarea devine semnificativă în plan comunitar.

Tot la nivelul poticii de stat sînt necesare *schimbări legislative care ar impune părinții să își asume responsabilitatea pentru creșterea și educarea copiilor lor*. Conform Legii cu privire la migrațiune (nr.1518-XV din 6 decembrie 2002), părinții nu sînt obligați să perfecteze o tutelă legală. Din acest motiv, persoanele în grija cărora sînt lăsați copiii nu pot fi trase la răspundere sau nu pot fi forțate să participe la acțiunile școlii.

De asemenea, trebuie operate *schimbări valorice la nivel social*, în primul rînd prin susținerea și finanțarea continuă a învățămîntului public de către stat. Valorile educaționale nu mai sînt actuale în societatea moldovenească. Deși majoritatea participanților la discuțiile de grup afirmă că studiile copiilor sînt importante pentru părinți și că anume acestea sînt „mobilul” plecării lor, realitatea ne demonstrează contrariul. Valorile educaționale și culturale formate de-a lungul secolelor nu mai sînt actuale. Cu părere de rău, pentru a obține o bursă la universitate nu sînt necesare medii înalte, ci, mai degrabă, o sumă de bani pentru achitarea contractului de studii. De aceea, principalul stimul al elevilor nu sînt cunoștințele și abilitățile formate, implicarea în activități educațional-culturale, dar intrarea în posesia acelei sume de bani care le-ar permite să se înscrie la universitate sau să obțină un post de muncă.

Criza economică și sărăcia din Moldova au determinat migrarea populației active, personalul din sfera învățămîntului fiind constituit, în mare parte, din cadre vîrstnice, care au nevoie de perfecționare. În mediul rural se relevă, evident, un deficit de pedagogi, metode de predare-învățare învechite; profesorul nu se mai bucură de autoritatea de altădată. De aceea, este necesară o politică care ar ridica statutul profesorului, care i-ar asigura un salariu pe potrivă, favorizînd, astfel, o schimbare de atitudine la nivel social.

Pentru a crea posibilități de angajare în câmpul muncii este necesară *implementarea unei orientări profesionale prin susținerea parteneriatului școală-universități-servicii publice*. Intervenția școlii trebuie să se bazeze pe informarea, formarea și orientarea elevilor. În condițiile actuale, tinerii își aleg specialitatea nu în funcție de aptitudini și capacități, ci de prestigiul respectivei specialități. Alteori, familia joacă un rol hotărâtor în alegerea domeniului de profesionalizare. Cele mai solicitate meserii sînt cele ce țin de domeniul economiei, dreptului și al limbilor străine. Prin urmare, aceste sfere cunosc un surplus de specialiști. Orientarea profesională la nivel de școală ar contribui la creșterea interesului elevilor față de studii, la cunoașterea pieței muncii și a oportunităților de angajare și, în consecință, la alegerea corectă a profesiei.

Nu în ultimul rînd, este necesară *instituirea unei colaborări fructuoase între APL și ceilalți actori comunitari*. Problema copiilor privați de îngrijire părintească este discutată la nivel de APL sporadic. În lipsa implicării sau a cunoașterii situației reale, aceasta rămîne nesoluționată și se agravează. În această ordine de idei, este binevenită organizarea de ședințe cu îngrijitori, în cadrul cărora să se discute dificultățile cu care se confruntă copiii rămași fără supraveghere parentală, căci problemele pot fi soluționate doar cunoscîndu-le.

La nivelul instituțiilor școlare, un pas important este *păstrarea legăturii cu părinții*, în vederea informării lor cu privire la reușita academică a copiilor, la posibilitățile de conlucrare cu profesorii în sensul creării unui parteneriat viabil. De asemenea, profesorii trebuie să îi convingă de necesitatea de a *legaliza statutul de tutore* al persoanei în grija căreia este lăsat copilul, deoarece în caz de neexercitare a responsabilităților de tutore, actorii școlari pot interveni și lua măsurile legislative corespunzătoare.

Pentru a crește interesul copiilor față de studii, este nevoie de *perfecționarea sistematică a cadrelor didactice și utilizarea unor metode de predare-învățare moderne, interactive*. Acest lucru se resimte, în special, în mediile rurale, unde majoritatea cadrelor didactice sînt în etate și utilizează la clasă numai metode de predare-învățare tradiționale, motiv pentru care mulți copii nu reușesc să însușească materia de învățămînt, fapt ce îi demotivează.

La nivel de familie, este necesară *asigurarea unei colaborări viabile între tutori și părinți*. Chiar dacă se află la distanță, *părinții trebuie să își asume responsabilitatea de a crește și educa copiii*. Ei trebuie să cunoască toate problemele cu care se confruntă copilul, să se implice în soluționarea acestora. De aceea, *a menține contactul cu profesorul este de importanță stringentă*. Legătura cu agenții școlari se poate realiza prin telefon sau prin intermediul unor vizite în perioadele de reîntoarcere în țară.

În concluzie, menționăm că edificarea și menținerea unui parteneriat între școală și familie depinde de asumarea responsabilităților de către toți actorii educaționali.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

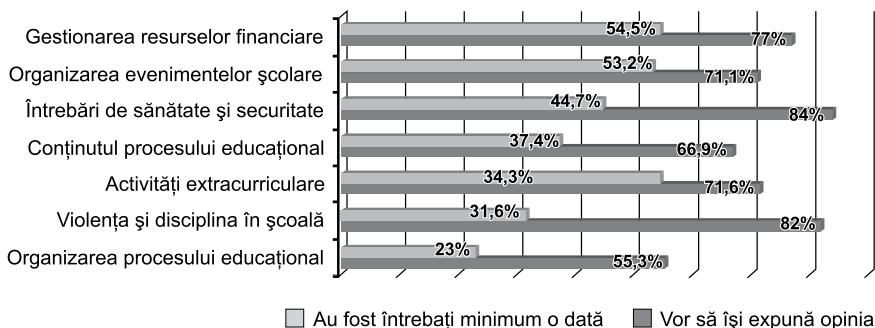
1. Studiu realizat în cadrul Proiectului *Situația copiilor rămași fără îngrijire părintească în urma migrației*, implementat de CIDDC, cu suportul financiar al UNICEF, Ch., 2006.
2. *Implicarea părinților în activitatea școlii*, studiu realizat în cadrul Proiectului *Optimizarea participării și calității educaționale în țările Europei de Sud-Est*, realizat cu sprijinul OSI Budapesta, 2008.

IV. Implicarea părinților în luarea deciziilor privind procesul educațional

Mihai Nani

În linii generale, implicarea părinților în luarea deciziilor ce vizează procesul educațional este sub nivelul așteptărilor respectivei categorii de subiecți. Dacă în unele domenii consultarea părinților de către administrație este aproape de nivelul dorinței lor de a se implica, atunci în altele, cu toate că manifestă pentru acestea un interes sporit, opinia lor este solicitată mai rar. Astfel, cel mai puțin părinții sînt implicați în luarea deciziilor privind *organizarea procesului educațional*, iar cel mai mult – în luarea deciziilor privind *gestionarea resurselor financiare*, deși ei ar vrea să se pronunțe mai mult cu referire la *securitatea și sănătatea elevilor* sau la *disciplina în școală* (vezi Figura 1).

Figura 1. Consultarea opiniei părinților privind educarea copiilor în școală

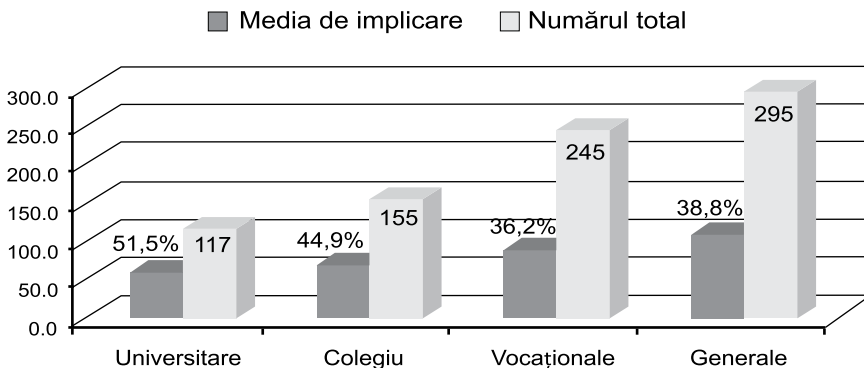
Totuși, implicarea părinților în luarea deciziilor în fiecare din domeniile prezentate în Figura 1 diferă în funcție de anumiți factori:

Nivelul de studii al mamei elevului are o relevanță deosebită atunci cînd vorbim de participarea părinților la procesul de luare a deciziilor în școală. În *gestionarea resurselor financiare* cel mai implicate sînt familiile

în care mama are studii superioare (63,2%) și cele în care mama este absolventă de colegiu (61,9%). Rata implicării familiilor în care mama are studii generale este mult mai mică și constituie 52,8%, iar a celor în care mama are studii vocaționale se plasează pe ultima poziție (45,3%). Familiile în care mama are studii universitare sînt consultate cel mai mult (53,9%) pe subiecte ce țin de *activitățile extracurriculare*. Acestea sînt urmate de familiile în care mama are studii de colegiu (cu o rată de participare de 35,4%). Mai puțin li se cere opinia celor cu studii vocaționale (33,9%), iar cel mai mic procent se atestă în cazul mamelor cu studii generale (30,5%). Și în ceea ce privește *organizarea evenimentelor școlare* cea mai mare rată de implicare este a familiilor în care mama are studii superioare (61,5%). În continuare, rata de consultare a familiilor descreește direct proporțional cu descreșterea nivelului de studii al mamei. Astfel, cele cu studii de gimnaziu acumulează 56,1%, iar cele cu studii vocaționale și medii generale 44,5% și, respectiv, 44,4%. În probleme ce țin de *sănătatea și securitatea copiilor* cel mai des se apelează la familiile în care mamele au studii superioare (58,1%), acestea fiind urmate de familiile în care mama are studii de colegiu (54,8%). Familiile în care mama are studii medii generale sînt consultate cu o rată de 46,4%, iar cel mai puțin – cele cu studii vocaționale (37,5%). La capitolul *organizarea procesului educațional*, cel mai des este cerută părerea familiilor în care mama are studii superioare (33,4%). Considerabil mai puțin sînt consultate cele în care mama are studii vocaționale (26,1%) și studii de colegiu (24,5%). Nivelul minim de implicare la acest subiect îl au familiile în care mama are studii medii generale, cu o rată de 21,4%. *Conținutul procesului educațional* este mai des discutat cu familiile în care mama are studii universitare (50,4%). Mai puțin se apelează la opinia familiilor în care mama are studii de colegiu (45,2%). În scădere este și rata de implicare a celor cu studii vocaționale (38%), cel mai mic nivel fiind în cazul familiilor în care mama are studii medii generale (35,6%). În discuții pe subiecte ce țin de *violența în școală și disciplina elevilor* sînt antrenate mai mult familiile în care mama are studii superioare (40,2%). Cele în care mama are studii de colegiu înregistrează o rată de implicare de 36,1%, iar cele în care mama

are studii vocaționale – 28,1%. Cel mai puțin consultate sînt familiile în care mama are studii medii generale (26,8%).

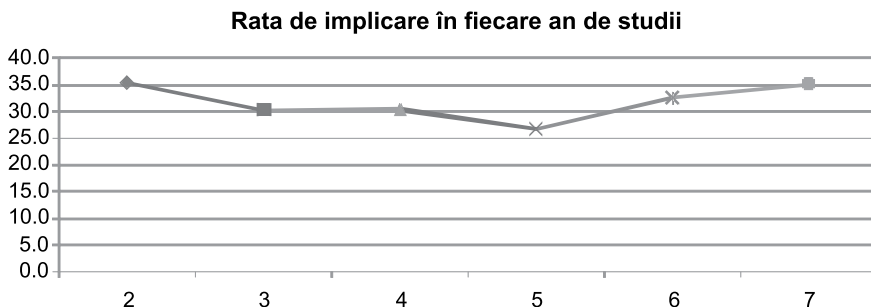
Figura 2. Relația dintre nivelul de studii al mamei și nivelul implicării în luarea deciziilor

Anul de studii al copilului. Implicarea în funcție de clasa în care învață copilul diferă de la un domeniu la altul. Astfel, la capitolul *gestionarea resurselor financiare*, 50,9% din părinții cu copii în clasa a II-a susțin că li s-a solicitat părerea în această privință cel puțin o dată. Se înregistrează o descreștere de 4% la părinții cu copii în clasa a III-a, rata celor implicați fiind de 46,2%. Numărul părinților cu copii în clasa a IV-a cărora li s-a cerut opinia crește considerabil (54,5%), pe cînd al celor cu copii în clasa a V-a este din nou în scădere (47,8%), stare de lucruri atestată și în cazul părinților cu copii în clasa a VI-a. În ceea ce privește părinții copiilor din clasa a VII-a, se înregistrează o tendință de creștere (53,6%). O situație asemănătoare se atestă și la luarea deciziilor privind *activitățile extracurriculare*. Părinții cu copii în clasa a II-a sînt consultați în proporție de 28,1%, iar cei cu copii în clasa a III-a – un pic mai mult (30%). Părerea părinților cu copii în clasa a IV-a este solicitată în măsură mai mare (34,5%), iar a celor cu copii în clasa a V-a – mai mică (27%). Pentru următoarele 2 clase, rata de implicare în luarea deciziilor la acest subiect este în creștere – 32,2% din

părinții elevilor din clasa a VI-a și 38,4% din părinții elevilor din clasa a VII-a. În ceea ce privește *organizarea evenimentelor școlare*, situația este mai uniformă. Indiferent de anul în care își face studiile copilul, consultarea părinților privind organizarea seratelor, excursiilor, sărbătorilor etc. este de circa 48%-49%. O altă situație însă atestăm în cazul problemelor ce țin de *sănătatea și securitatea copiilor*. Implicarea este aproximativ egală în cazul părinților cu copii în clasa a II-a (44,9%) și al celor cu copii în clasa a III-a (45,2%). Pentru următoarele 2 clase, proporția părinților consultați descrește și ajunge la 42,7% – pentru cei cu copii în clasa a IV-a și 38,5% – pentru cei cu copii în clasa a V-a. Rata părinților cu copii în clasele a VI-a și a VII-a cărora li s-a solicitat opinia crește și constituie un pic mai mult de 49%. Consultarea privind *organizarea procesului educațional* este, în general, la un nivel foarte scăzut, dar și aici există diferențe în funcție de anul de studii al copilului. Cel mai mic nivel se înregistrează în cazul părinților copiilor din clasa a II-a și constituie 18%. În clasele imediat următoare se menține aproximativ aceeași rată. În schimb, este o creștere sesizabilă la nivelul clasei a VI-a (28,5%) și una și mai pronunțată la nivelul clasei a VII-a (31,1%). Un pic mai mare este participarea părinților în luarea deciziilor privind *conținutul procesului educațional*. La nivelul clasei a II-a, părinții sînt implicați în proporție de 35,9%. Numărul celor consultați crește în următorii 2 ani de studii: respectiv, 37% (clasa a III-a) și 38,4% (clasa a IV-a). În schimb, numărul părinților cu copii în clasa a V-a descrește brusc și constituie 28,8%. La nivelul următoarelor 2 clase, rata de participare crește: 37,5% (clasa a VI-a) și 43,7% (în clasa a VII-a). Cu toate că *violența în școală și disciplina elevilor* reprezintă un subiect de maxim interes, părinții sînt consultați într-o măsură mică și în funcție de anul de studii al copilului. Iarși, cel mai rar se face apel la părinții elevilor clasei a II-a (22,1%). Cei cu copii în clasa a III-a sînt implicați în proporție de 32,4%. În continuare, rata de implicare descrește pînă la 28,9% (clasa a IV-a) și 24,8% (clasa a V-a). Pentru următoarele 2 clase, opinia părinților este solicitată în proporție de 32,1% – în clasa a VI-a și 35,2% – în clasa a VII-a.

Figura 3. *Implicarea părinților în luarea deciziilor în funcție de anul de studii al copilului*

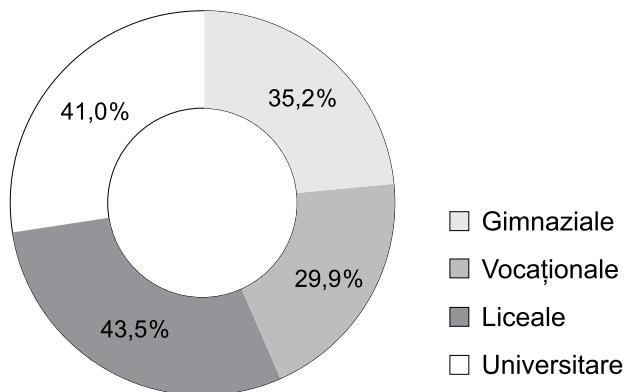

Așteptările părinților privind nivelul maxim de studii al copilului. Nivelul maxim de studii dorit de părinți influențează direct implicarea acestora în luarea deciziilor. Astfel, la compartimentul *gestionarea resurselor financiare*, părinții ce își văd copiii doar cu studii gimnaziale sînt consultați în proporție de 37,9%. Mai puțin implicați sînt cei ce planifică pentru copiii lor studii în școli profesionale – 33,1% din respondenți. Părinții care își propun să le asigure copiilor studii liceale se implică în luarea deciziilor în 66,7% din cazuri. În același timp, părinții care tind să le ofere copiilor studii universitare sînt consultați în proporție de 54,9%. Și în cazul deciziilor referitoare la *activitățile extracurriculare* implicarea este diferită. Părinții care aspiră doar la studii gimnaziale sînt consultați în proporție de 27,6%, și mai puțin (16,6%) sînt implicați cei ai căror copii vor merge la școli de meserii. Considerabil mai bună este participarea părinților ce își văd copiii absolvenți de liceu (35,7%), rata de implicare fiind un pic mai mare în cazul celor care își doresc pentru copiii lor studii universitare (36,4%). În *organizarea evenimentelor școlare* cel mai mult este solicitată implicarea părinților ce își vor trimite copiii la licee (59,5%), apoi a părinților care pledează doar pentru studii gimnaziale (55,2%). Rata de consultare a părinților ce își doresc copii cu studii universitare este de 47,3%, iar a celor ce optează pentru studii vocaționale – de 39,9%. În privința subiectelor de *sănătate și securitate a copiilor*, cea mai solicitată este părerea părinților ce vor să le asigure copiilor numai studii gimnaziale (55,2%), cei

ce pledează pentru studii liceale și universitare fiind implicați mai puțin, respectiv 52,4% și 48,3%. Similar celorlalte domenii, cel mai rar sînt consultați părinții ce își îndrumă copiii spre școli profesionale (36,8%). Pe subiecte ce țin de *organizarea procesului educațional* cel mai mult se pronunță părinții ai căror copii vor urma o instituție de învățămînt superior (24,5%). Aproximativ în aceeași proporție (23,8%) sînt antrenați părinții ce planifică pentru copii studii liceale. Părinții care aspiră să își vadă copiii cu studii gimnaziale sau vocaționale au un nivel de participare mai scăzut și constituie 20,7% și, respectiv, 20,8%. În privința *conținutului procesului educațional*, cel mai des sînt consultați părinții ce pledează pentru studii universitare (40,5%). Rata de implicare a celor ce consideră suficiente studiile liceale este de 38%, iar a celor ce consideră suficiente studiile vocaționale – de 35,6% și studiile gimnaziale – de 25,6%. Și în ceea ce privește *violența în școală și disciplina elevilor* cel mai des sînt consultați părinții care își văd copiii deținători de diplome de studii superioare (35,1%). Părinții ce consideră suficiente studiile liceale au fost consultați cel puțin o dată în proporție de 28,1%, iar cei ce își orientează copiii spre școlile de meserii – de 26,8%. Cel mai scăzut nivel de implicare se atestă în cazul părinților ce pledează doar pentru școala generală (24%).

Figura 4. *Relația dintre nivelul de implicare a părinților și nivelul de studii ce îl doresc copilului*

Implicare versus nivelul de studii dorit copilului

Reprezentantul copilului. Implicarea adulților în viața școlară depinde de faptul cine dintre ei – tata, mama sau alt membru al familiei – este responsabil de relațiile cu școala. La capitolul *gestionarea resurselor financiare*, mamele se implică în proporție de 53,4%, în timp ce tații – de 50%. În cazul în care copilul este reprezentat de un alt membru al familiei nucleu sau al familiei extinse, rata implicării acestuia este mult mai joasă și constituie 35,6%. În ceea ce privește *activitățile extracurriculare*, mai implicați sînt tații (34,9%) decît mamele (32,5%), iar în cazul altor membri ai familiei – rata este de numai 25,5%. La *organizarea evenimentelor școlare* mamele participă mai des decît tații: 48,9% și, respectiv, 39,5%. Aproximativ la același nivel cu mamele, cu o rată de 45,8%, sînt alți îngrijitori ai copilului. În soluționarea problemelor de *sănătate și securitate a copiilor* ambii părinți sînt implicați în aceeași măsură, circa 46%. Iarăși, în cazul în care copilul este reprezentat de alt membru al familiei decît părinții, opinia acestuia este cerută mai rar – 35%. Tații ies în prim plan în domeniul *organizării procesului educațional*, unde rata implicării lor este de 29%, în timp ce a mamelor – de 23,1% (deși nu putem vorbi de o consultare intensă a părinților la acest capitol din parte administrației școlii). În cazul cînd copilul este în grija unui alt membru al familiei, opinia acestuia este solicitată extrem de rar – 19,8%. *Conținutul procesului educațional* reprezintă domeniul unde opinia ambilor părinți este solicitată în aceeași măsură (36%-37%), în timp ce a altor îngrijitori – numai în 31% din cazuri. Pe subiecte legate de *violența în școală și disciplina elevilor*, contrar așteptărilor, sînt consultate mai mult mamele (30,5%), pe cînd tații – doar în proporție de 25,7%. În absența părinților, celorlalți membri ai familiei li se cere opinia în 27,2% din cazuri.

Mediul de trai al familiei. Implicarea părinților în luarea deciziilor în procesul educațional diferă și în funcție de mediul de reședință (urban și rural). Astfel, în aspecte ce țin de *gestionarea resurselor financiare*, părinții din mediul rural sînt consultați mai des (54,4%) decît cei din mediul urban (45,7%). În schimb, părinții din orașe sînt consultați mai des (33,8%) decît cei din sate (29,8%) în ceea ce privește *activitățile extracurriculare*. Rate aproximativ egale atestăm la capitolul *implicare în organizarea evenimen-*

telor școlare: părinții din mediul rural – 48% și părinții din mediul urban – 46,3%. Subiectele ce țin de *sănătatea și securitatea copiilor* sînt mai des abordate cu părinții din orașe, cu o rată de 46,3%, în timp ce părinții din sate au un nivel de implicare de 43,8%. Chestiuni de *organizare a procesului educațional* sînt mai des discutate cu părinții din mediul urban (27,1%) decît cu cei din mediul rural (20,3%), rata înregistrată la acest compartiment fiind mică pentru ambele medii. Atestăm o diferență mare între cele 2 medii și la capitolul *conținutul procesului educațional*: părerea părinților din orașe este cerută în proporție de 46,1%, în timp ce a celor din sate – în numai 28,4% din cazuri. Și pe subiecte ce țin de *violența în școală și disciplina elevilor* mai des sînt consultați părinții din orașe (33,6%) decît cei din sate (25,6%).

Sexul copilului. Implicarea părinților în anumite aspecte ale vieții școlare este influențată și de sexul elevului, deși într-o măsură mai mică. În ceea ce privește *gestionarea resurselor financiare*, nu există diferențe între părinții cu fete și părinții cu băieți, în ambele cazuri nivelul de implicare este în jur de 50%. La capitolul *activități extracurriculare*, rata părinților consultați este foarte mică, între părinții fetelor și părinții băieților atestîndu-se totuși o diferență ne semnificativă: 32,6% și, respectiv, 30,7%. Nu există mari diferențe între familiile cu băieți și familiile cu fete nici la capitolul *implicare în organizarea evenimentelor școlare*, rata participării fiind de circa 47%. Și la capitolul *sănătatea și securitatea copiilor* nu sînt deosebiri considerabile ($\pm 1\%$), în ambele cazuri rata de implicare fiind de aproximativ 45%. Sexul copilului nu contează nici atunci cînd părinții sînt solicitați să se pronunțe vizavi de probleme de *organizare a procesului educațional*, cu toate că numărul celor întrebați cel puțin o dată este foarte mic (23%). Deși în privința consultării opiniei părinților despre *conținutul procesului educațional* se înregistrează o diferență între cele 2 categorii de familii – cu băieți (37,6%) și cu fete (35,8%), aceasta este ne semnificativă. Cea mai mare diferență de rate între familiile cu fete și familiile cu băieți vizează implicarea în soluționarea problemelor ce țin de *violența în școală și disciplina elevilor*. Astfel, părinții băieților sînt consultați în proporție de 30,9%, în timp ce părinții fetelor – de 27,7%.

Din cele prezentate mai sus se desprind cu ușurință 2 profiluri de părinți:

- A. profilul părintelui consultat cel mai des: o femeie din oraș, cu studii universitare, care are copil (elev) în clasa a VII-a și își dorește să-l vadă deținător de diplomă de studii superioare;
- B. profilul adultului consultat cel mai rar: un îngrijitor al copilului, altul decât părinții, care locuiește în mediul rural, are studii gimnaziale, reprezintă un copil din clasa a V-a și vrea ca acesta pe viitor să facă studii vocaționale.

CONCLUZII

- Nivelul de implicare a părinților în luarea deciziilor în școală este direct proporțional cu nivelul de studii al mamei elevului: nivel maxim – la cele cu studii universitare și nivel minim – la cele cu studii gimnaziale.
- Părinții elevilor din clasa a V-a sînt consultați foarte rar în ceea ce privește procesul educațional.
- Părinților ce își văd copiii absolvenți de instituții de învățămînt superior li se cere opinia cel mai des, iar celor ce își văd copiii absolvenți de instituții de învățămînt vocațional – cel mai rar.
- Mamele sînt mai des implicate în luarea deciziilor decât tații.
- În cazul în care copilul este în îngrijirea altui membru al familiei decât părinții, opinia acestuia se solicită foarte rar.
- Părinții din mediul urban se implică mai des în luarea deciziilor decât cei din mediul rural.
- Sexul copilului nu influențează opțiunea părinților de a se implica în procesul de luare a deciziilor în școală.

NOTE